

Határozatok Tára

A TÖRVÉNYSZÉK ÍTÉLETE (kibővített hatodik tanács)

2015. július 2.*

„Állami támogatások — A France Télécom javára elfogadott pénzügyi intézkedések — Részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat — A francia állam nyilvános nyilatkozatai — A támogatást a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánító határozat — A hivatalos vizsgálati eljárás kiterjesztésének hiánya — Védelemhez való jog — A körültekintő magánbefektető kritériuma — Szokásos piaci feltételek — Téves jogalkalmazás — Nyilvánvaló mérlegelési hibák”

A T-425/04. RENV. és T-444/04. RENV. sz. egyesített ügyekben,

a **Francia Köztársaság** (képviselik: G. de Bergues, D. Colas és J. Bousin, meghatalmazotti minőségben)

a T-425/04. RENV. sz. ügy felperesének,

támogatja:

a **Németországi Szövetségi Köztársaság** (képviselik: T. Henze és J. Möller, meghatalmazotti minőségben, segítőjük: U. Soltész ügyvéd)

beavatkozó fél a T-425/04. RENV. sz. ügyben, valamint a C-399/10. P. és C-401/10. P. sz. egyesített ügyekben folytatott fellebbezési eljárásban,

az **Orange**, korábban France Télécom (székhelye: Párizs [Franciaország], képviselik: S. Hautbourg és S. Cochard-Quesson ügyvédek)

a T-444/04. RENV. sz. ügy felperesének

az **Európai Bizottság** (képviselik: C. Giolito és D. Grespan, meghatalmazotti minőségben)

alperes ellen

a Franciaország részéről a France Télécom részére biztosított állami támogatásról szóló, 2004. augusztus 2-i 2006/621/EK bizottsági határozat (HL 2006. L 257., 11. o.) megsemmisítése iránt előterjesztett kérelmei tárgyában,

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített hatodik tanács),

tagjai: S. Frimodt Nielsen elnök, F. Dehousse, I. Wiszniewska-Białicka, A.M. Collins (előadó) és I. Ulloa Rubio bírák,

hivatalvezető: S. Bukšek Tomac tanácsos,

tekintettel az eljárás írásbeli szakaszára és a 2014. szeptember 24-i tárgyalásra,

* Az eljárás nyelve: francia

tekintettel a 2013. március 19-i Bouygues és társai kontra Bizottság és társai ítéletre (C-399/10 P és C-401/10 P, EBHT, EU:C:2013:175),

meghozta a következő

Ítéletet

A jogvita előzményei

1. Az ügy általános összefüggései

- 1 A távközlési hálózatok és szolgáltatások működtetőjeként és szállítójaként tevékenykedő France Télécomot (jelenleg Orange, a továbbiakban: FT) 1991-ben közjogi jogi személyként hozták létre, 1996. december 31. óta pedig részvénytársaságként működik. 1997 októbere óta az FT-t a tőzsdén jegyzik. 2002-ben az FT tőkéjének 56,45%-a a francia állam tulajdonában volt, míg az ezen felüli részen a nagyközönség (32,25%), a saját vezetés (8,26%) és a vállalat alkalmazottai (3,04%) osztoztak.
- 2 A 2002. év első negyedében az FT közzétette a 2001. évre vonatkozó beszámolóját, amely 63,5 milliárd euró nettó adósságot és 8,3 milliárd euró veszteséget mutatott.
- 3 A 2002 márciusától júniusáig terjedő időszakban a Moody's és a Standard & Poor's (a továbbiakban: S & P) hitelminősítő intézetek lerontották az FT minősítését, továbbá a kilátásait is negatívra szállították le. Különösen, 2002. június 24-én a Moody's az FT rövid és hosszú távú hiteleinek minősítését a biztos befektetési kategória utolsó fokozatába rontotta le. Ezzel párhuzamosan az FT részvényeinek árfolyama jelentősen visszaesett.
- 4 A 2002. július 12-én a *Les Echos* című napilapban megjelent interjúban a francia ministre de l'Économie, des Finances et de l'Industrie (gazdasági, pénzügyi és ipari miniszter, a továbbiakban: gazdasági miniszter) az FT pénzügyi helyzetével kapcsolatban a következőket nyilatkozta (a továbbiakban: 2002. július 12-i nyilatkozat):

„Többségi részvényesek vagyunk, a tőke 55%-ával rendelkezünk [...]. Az állam mint részvényes körültekintő befektetőként fog eljárni, és ha [az FT-nek] nehézségei lennének, meghoznánk a megfelelő intézkedéseket [...]. Ismétlem, hogy ha [az FT-nek] finanszírozási gondjai lennének, és jelenleg nem ez a helyzet, az állam meghozná a szükséges döntéseket, hogy ezeken túljusson. Ön újraindítja a tőkeemelésről keringő híreszteléseket... Nem, egyáltalán nem! Én egyszerűen csak annyit mondok, hogy kellő időben meghozzuk a megfelelő intézkedéseket. Ha erre szükség lesz [...].”

- 5 Ugyanezen a napon az S & P a következő sajtóközleményt tette közzé:

„Az FT bizonyos nehézségekbe ütközhet azzal kapcsolatban, hogy adósságállományát, melynek törlesztése 2003-ban válik esedékessé, refinanszírozza. Ugyanakkor a [francia] állami bejelentés indokolja az FT minősítésének a fenntartását a [biztos] befektetési kategóriában [...] [A] francia állam – amely [az FT] üzletrészeinek az 55%-ával rendelkezik – egyértelműen kijelentette [az S & P-nek], hogy körültekintő befektetőként szándékozik viselkedni, és megtenné a szükséges intézkedéseket, ha az FT-nek nehézségei lennének. [Az FT] minősítését [helyesen: hosszú távú minősítését] BBB-re szállították le [...]”

- 6 2002. szeptember 12-én a francia hatóságok bejelentették, hogy elfogadták az FT elnök-vezérigazgatójának lemondását.

7 2002. szeptember 13-án az FT közzétette a félévi beszámolóját, amely megerősítette, hogy 2002. június 30-án az FT konszolidált saját tőkéje 440 millió euróval negatívba fordult, a nettó adóssága pedig elérte a 69,69 milliárd eurót, amelyből 48,9 milliárd euró a 2003–2005 évek során esedékessé váló tartozásokból származó szükségszerű eladósodás. Ugyanezen félévi beszámoló szerint az FT forgalma a 2001-es pénzügyi év azonos időszakához képest 10%-os emelkedést mutatott, az amortizáció előtti működési eredmény 6,87 milliárd euróra emelkedett, amely a korábbi adatok 13,3%-os és az előzetes adatok 9,8%-os növekedését jelenti, a működési eredmény pedig 3,18 milliárd eurót tett ki, amely az előzetes adatok 15%-os növekedését jelenti. A pénzügyi ráfordítások (1,75 milliárd euró) utáni, de adózás előtti, kisebbségi részesedések és érdekeltségek nélküli eredmény a rendkívüli jogcímek nélkül 718 millió eurót tett ki, szemben a 2001. június 30-i 271 millió euróval. A szabad működési cashflow 3,6 milliárd euróra emelkedett, ami 2001 első félévéhez képest 15%-os növekedést jelent.

8 Az FT pénzügyi helyzetéről szóló, 2002. szeptember 13-i sajtóközleményben (a továbbiakban: 2002. szeptember 13-i nyilatkozat) a francia hatóságok a következőket állapították meg:

„Az első félévben tapasztalt kivételes mértékű veszteségek után [az FT] súlyos sajáttőkeállomány-hiánnyal néz szembe. Ez a pénzügyi helyzet meggyengíti [az FT] potenciálját. A [francia] kormánynak tehát eltökélt szándéka, hogy teljes körűen a rá háruló felelősséggel járjon el [...]. A cég pénzügyi helyzete megromlásából bekövetkező új helyzetre való tekintettel [az FT elnök-vezérigazgatója] felajánlotta lemondását a [francia] kormánynak, amely azt elfogadta. Ez a lemondás az igazgatótanács ülésekor lép érvénybe, amelyre a [következő] hetekben kerül sor, és amikor egy új elnököt fognak bemutatni [...]. Az új elnök a legrövidebb időn belül egy konszolidációs tervet fog az igazgatótanács elé beterjeszteni, amely lehetővé teszi az adósságok leépítését, és [az FT] pénzügyi struktúrájának a helyreállítását, eközben fenntartva stratégiai ütőkártyáit. A [francia] állam támogatást nyújt [az FT-nek] e terv megvalósításában, és a maga részéről hozzájárul [az FT] saját tőkéjének a jelentős konszolidációjához egy olyan ütemterv és olyan eljárások szerint, amelyeket a piaci feltételek függvényében állapítanak meg. Addig is a [francia] állam, ha szükséges, meghozza azokat az intézkedéseket, amelyekkel elkerülhető, hogy [az FT] finanszírozási problémákkal szembesüljön.”

9 Ugyanezen a napon a Moody's többek között az alábbiakat tartalmazó sajtóközleményben megváltoztatta az FT adósságállományának a minősítését, és azt negatívról átsorolta stabilra:

„a Moody's bizalmát megerősítette a francia kormány nyilatkozata, amely ismételten megerősítette erős támogatását [az FT] felé. Annak ellenére, hogy a Moody's aggodalma a pénzügyi kockázat egészét illetően és különösen [az FT] likviditásainak a sérülékeny helyzetét illetően továbbra is fennáll, a Moody's nagyobb bizalmat táplál aziránt, hogy a francia kormány támogatni fogja [az FT-t], ha nehézségei lennének adósságai törlesztésében.”

10 2002. október 2-án új elnök-vezérigazgatót neveztek ki az FT élére. A kinevezésről hírt adó sajtóközlemény (a továbbiakban: 2002. október 2-i nyilatkozat) a következőképpen szól:

„[Az FT] igazgatótanácsának a javaslatára a Minisztertanács úgy döntött, hogy [...] kinevezi [az FT új elnök-vezérigazgatóját] [...]. Ennek alapján az új elnök azonnal felméri [az FT] helyzetét, melynek eredményéről az elkövetkező hetekben tájékoztatja az igazgatótanácsot, és erre épül majd az a pénzügyi konszolidációs és stratégiai fejlesztési terv, amely lehetővé teszi [az FT] adósságainak a csökkentését, miközben megerősíti ütőkártyáit. Ebben a keretben [az FT új elnök-vezérigazgatója] élvezni fogja a részvénytulajdonos állam támogatását, amely eltökélt abban, hogy érvényesíti teljes körű felelősségét. A [francia] állam segíteni fogja a konszolidációs intézkedéseket, és a maga részéről hozzájárul [az FT] saját tőkéjének a felerősítéséhez, [az FT] elnökével és igazgatótanácsával szoros kapcsolatban kialakított módozatok szerint. Amint azt már említettük, a [francia] állam időközben és szükség esetén meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy [az FT-t] ne sújtsa semmiféle finanszírozási probléma.”

- 11 2002. november 19-én a francia hatóságok „tájékoztatót” küldtek az Európai Közösségek Bizottságának, amely egyrészt bemutatja az FT pénzügyi helyzetét, hangsúlyozva, hogy „operatív teljesítménye kitűnő”, másrészt pedig kifejezi az FT tőkéjének piaci feltételek között történő emelésében való részvétel iránti szándékukat, bemutatva az FT konszolidációs tervéhez való hozzájárulásuk módjait. E tájékoztatóban a francia hatóságok többek között az alábbi kijelentéseket tették:

„Az ahhoz szükséges mozgástér biztosítása érdekében, hogy az [FT] a legjobb feltételek mellett és a legkedvezőbb időpontban lépjen a piacra, a [francia] állam kész arra, hogy részvényesi előleg formájában megelőlegezze a tőkeemelésben való részvételét, amit az új részvények kibocsátásakor tőkévé alakítanak át. Ezen előleg összege részben vagy egészben megfelel a jövőbeni tőkeemelésben a [francia] állam által jegyzett tőkének, és elérheti a 9 [milliárd eurót] is. Ez az előleg ideiglenes, és annak részvényekké való átalakítása kötelező. Az előleget kizárólag az [FT] szükségletei befolyásolják. Másrészt az előleget a mindenkor érvényes piaci feltételek mellett nyújtják, és a kamatokat beolvasztják a tőkébe.

Az [FT] konszolidációs tervében való részvétel megvalósítása érdekében a [francia] állam az ERAP-ot, a [francia] állam ipari és kereskedelmi közhivatalát kívánja bevonni, amely részvényesi előleget nyújt az [FT] számára, és az a célja, hogy ezen előleg tőkére történő átváltásakor az [FT] többségi részvényesévé váljon. Mivel az [FT]-ben való állami részesedés az aktívái között szerepel, a közhivatal passzívái közé veszik fel a kötvényadósságokat. Az ERAP e választása a [francia] állam azon akaratát tükrözi, hogy tisztán azonosítsa a teljesített vagyoni hozzájárulást, elkülönítve azt egy erre létrehozott struktúrában.”

- 12 Az FT igazgatótanácsának 2002. december 4-i ülésén az FT új vezetői bemutatták a „Ambition France Télécom 2005” címet viselő cselekvési tervet (a továbbiakban: Ambition 2005 terv), amely a saját tőke 15 milliárd eurós megerősítésével alapvetően a vállalat mérlegegyensúlyának helyreállítására irányul.
- 13 Az Ambition 2005 terv bemutatását a gazdasági miniszter 2002. december 4-i sajtóközleménye (a továbbiakban: 2002. december 4-i bejelentés) kísérte, amelynek szövege a következő:

„[A] gazdasági [...] miniszter megerősíti, hogy a [francia] állam támogatja az [FT] igazgatótanácsa által [2002.] december 4-én jóváhagyott cselekvési tervet. 1) Az [FT] cégcsoport koherens gazdasági egységet képez, amelynek teljesítménye kiemelkedő. Ugyanakkor az [FT] pénzügyi helyzete jelenleg egyensúlyhiányos, saját tőkére és középtávú refinanszírozásra van szüksége. Ez a helyzet a korábbi, rosszul kezelt és a pénzügyi »buborék« csúcspontján megvalósított befektetések kudarcai és általában a piaci helyzet megváltozása miatt állt elő. Az a körülmény, hogy az [FT] csak eladósodás révén tudta finanszírozni fejlődését, tovább súlyosbította ezt a helyzetet. 2) A [francia] állam, a többségi részvénytulajdonos, kérte az új vezetőket, hogy a cégcsoport integritását megőrizve állítsák helyre az [FT] pénzügyi egyensúlyát [...] 3) Tekintettel a vezetők által kidolgozott cselekvési tervre és a beruházások megtérülési perspektíváira, a [francia] állam a saját tőke 15 milliárd eurós konszolidációjában saját tőkerészesedésének arányában, azaz 9 milliárd euróval vesz részt. A [francia] állam, mint részvénytulajdonos, ezzel körültekintő befektetőként jár el. Az [FT] feladata, hogy kidolgozza a saját tőke konszolidációjának módozatait és annak pontos menetrendjét. A [francia] kormány azt kívánja, hogy ezt a műveletet úgy végezzék, hogy közben mindenképpen szem előtt tartsák a kisorozott részvényesek és az [FT] dolgozói részvényeseinek helyzetét. Annak érdekében, hogy az [FT] lehetőséget kapjon arra, hogy a legalkalmasabb pillanatban indítson be egy tőkepiaci akciót, a [francia] állam kész előrehozni a saját tőke konszolidációjában való részvételét, piaci kamattal terhelt ideiglenes részvénytulajdonosi előleg formájában, amit az [FT] rendelkezésére bocsát. 4) A [francia] állam [FT-ben] való teljes részesedését az ERAP[-hoz] [...] helyezik át. A [francia] állam a pénzügyi piacokon veszi fel azokat a pénzeszközöket, amelyekkel az [FT] saját tőkéjének konszolidációjához kíván hozzájárulni.”

- 14 2002. december 11-én és 12-én az FT két kötvénykibocsátást kezdeményezett egymást követően, 2,9 milliárd euró összértékben.

- 15 2002. december 20-án az ERAP, a francia állam ipari és kereskedelmi közhivatala egy parafált és aláírt, részvényesi előlegre vonatkozó szerződéstervezetet küldött az FT-nek (a továbbiakban: részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat). Az FT e szerződéstervezetet nem írta alá, és a részvényesi előlegezést soha nem hajtották végre.
- 16 2003. január 15-én az FT kötvénykibocsátás formájában 5,5 milliárd euró összértékű kölcsönt vett fel. E kötvénykölcsönöket nem fedezte állami biztosíték, illetve garancia.
- 17 2003. február 10-én az FT megújította a 15 milliárd eurós szindikált hitel lejáró részét.
- 18 2003. március 4-én elindították az Ambition 2005 terv által előirányzott sajáttőke-konzolidációs műveletet. 2003. március 24-én az FT 15 milliárd eurós tőkeemelést hajtott végre. A francia állam ebben a műveletben az FT-ben való tőkerészesedése arányában, 9 milliárd euróval vett részt. Hatmilliárd eurós összeget egy 21 bankból álló bankszindikátus biztosított. Ezt a műveletet 2003. április 11-én fejezték be.
- 19 Az FT a 2002-es pénzügyi évet mintegy 21 milliárd euró veszteséggel zárta, és a nettó pénzádóssága mintegy 68 milliárd eurót tett ki. A 2002-es pénzügyi év FT által 2003. március 5-én közzétett beszámolója a forgalom 8,4%-os, az amortizáció előtti működési eredmény 21,1%-os, valamint a működési eredmény 30,9%-os növekedését mutatta. 2003. április 14-én a francia állam az FT tőkéjének 58,9%-ával rendelkezett, ebből 28,6%-kal az ERAP-on keresztül.

2. A közigazgatási eljárás

- 20 A Francia Köztársaság az EK 88. cikk (3) bekezdése, valamint az [EK 88.] cikk alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1999. március 22-i 659/1999/EK tanácsi rendelet (HL L 83., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 339. o.) 2. cikke alapján 2002. december 4-én bejelentette a Bizottságnak az Ambition 2005 terv által előírt pénzügyi intézkedéseket, ideértve a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot is.
- 21 2003. január 22-én két, francia jog szerint működő társaság, a Bouygues SA és a Bouygues Télécom SA (a továbbiakban együtt: Bouygues társaságok), amelyek közül az utóbbi a francia mobiltelefon-piacon működik, a francia állam által az FT-nek ez utóbbi konszolidációja keretében állítólagosan nyújtott egyes támogatásokra vonatkozó panaszt nyújtottak be a Bizottsághoz. Ez a panasz különösen egyrészt a francia állam 9 milliárd eurós befektetésének bejelentésére, másrészt pedig a 2002. július 12-én, szeptember 13-án és október 2-án tett nyilatkozatokra (a továbbiakban: 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok) irányul.
- 22 2003. március 12-én az *Európai Unió Hivatalos Lapjában* (HL C 57., 5. o.) közzétették a Bizottság azon határozatát, hogy megindítja az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárást többek között azon pénzügyi intézkedések vonatkozásában, amelyeket a francia állam az FT támogatása érdekében hajtott végre (a továbbiakban: hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozat). A határozat felkérte az érdekelt feleket, hogy terjesszék elő a szóban forgó intézkedésekkel kapcsolatos észrevételeiket.
- 23 E közzétételt követően a francia hatóságok, valamint számos érdekelt fél, köztük a Bouygues társaságok, az Association française des opérateurs de réseaux et services de télécommunications (távközlési hálózatokat működtető és szolgáltatásokat nyújtó francia üzemeltetők szövetsége, AFORS Télécom, a továbbiakban: AFORS) és az FT terjesztette elő észrevételeit a Bizottság hivatalos vizsgálati eljárás megindításáról szóló határozatával kapcsolatban.

24 2003. május 30-án a Bizottság hirdetményt tett közzé „segítő szolgáltatás nyújtására annak érdekében, hogy értékeljék a francia állam által az FT-nek nyújtott pénzügyi támogatásnak a piacgazdasági magánbefektető elvével való összeegyeztethetőségét, és hogy adott esetben gazdaságilag elemezzék az FT konszolidációs tervét”. E közbeszerzési szerződést 2003. szeptember 24-én egy tanácsadónak ítélték oda, aki gazdasági jelentését 2004. április 28-án nyújtotta be (a továbbiakban: 2004. április 28-i jelentés). Ezt a jelentést egy 2004. március 22-i jogi jelentés (a továbbiakban: 2004. március 22-i jelentés) kísérte. 2004. május 3-i levelében a Bizottság elküldte e két jelentést a francia hatóságoknak, és felhívta őket észrevételeik előterjesztésére. E jelentéseket közölte továbbá az FT-vel is.

3. A megtámadott határozat

25 A Franciaország részéről az FT részére biztosított állami támogatásról szóló, 2004. augusztus 2-i 2006/621/EK határozatot (HL L 257., 11. o., a továbbiakban: megtámadott határozat) a Bizottság 2004. augusztus 3-án közölte a francia hatóságokkal.

26 A megtámadott határozat 1. cikke előírja, hogy „[a] [Francia Köztársaság] által 9 milliárd euró hitelkeret formájában az [FT] számára [2002 decemberében] nyújtott részvényesi előleg a 2002. július óta közzétett nyilatkozatok összefüggésében vizsgálva a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősül”.

27 A jelen ügyekben a Törvényszék által ezzel kapcsolatban feltett írásbeli kérdésre adott válaszában a Bizottság kijelentette, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében szereplő utalást a „2002 július óta tett nyilatkozatokra” úgy kell érteni, hogy az nemcsak a 2002. július 12-i, szeptember 13-i és október 2-i nyilatkozatokat foglalja magában, hanem a 2002. december 4-i bejelentést is. Márpedig a 2013. március 19-i Bouygues és társai kontra Bizottság és társai ítéletének (C-399/10 P és C-401/10 P, EBHT, a továbbiakban: fellebbezés tárgyában hozott ítélet, EU:C:2013:175) 132. pontjában a Bíróság a 2002. december 4-i bejelentést nem egyszerű „összefüggésbe tartozó” elemnek tekintette, hanem úgy ítélte meg, hogy a Bizottság helyesen vélte úgy, hogy ez a bejelentés és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat együttesen állami források elkötelezését tartalmazó előnyt jelentett az FT részére.

28 A megtámadott határozat 1. cikkét tehát úgy kell értelmezni, hogy az az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak minősíti a 2002. december 4-i bejelentést és a részvényesi ajánlatot együtt véve, ahogy azok az ez utóbbi időpontot megelőzően tett nyilatkozatok, vagyis a 2002. július 12-i, szeptember 13-i és október 2-i nyilatkozatok összefüggésébe illeszkednek.

29 A megtámadott határozat 2. cikke értelmében „[a]z 1. cikkben hivatkozott támogatást nem kell visszatéríteni”.

30 A megtámadott határozatnak „A tények leírása időrendben, és az [FT] pénzügyi helyzete” címet viselő 3. címében a Bizottság lényegében az alábbiakban kifejtett megállapításokat tette.

31 Először is a megtámadott határozat (17)–(34) preambulumbekkezdésében a Bizottság megállapította, hogy az FT pénzügyi helyzetét 2002 június óta súlyos szerkezeti problémák jellemezték, és hogy ez a vállalkozás egyensúlyhiányos mérleget nyújtott be. E tekintetben a Bizottság többek között rámutatott egyrészt az FT gyorsan romló minősítésére 2002 első féléve folyamán (a megtámadott határozat (20)–(27) preambulumbekkezdése), másrészt pedig – az FT kötvényárfolyamai közötti eltérések elemzéséből adódóan – különösen 2002 júliusának elején egy nagyon rövid lejáratú tartozáshoz kapcsolódó magas kockázatot állapított meg a közép- és hosszú lejáratú tartozáshoz kapcsolódó kockázatok jelentőségéhez képest (a megtámadott határozat (28)–(30) preambulumbekkezdése). A Bizottság szerint ezt az FT adósságához kapcsolódó kockázatnövekedést az FT kötvényei árának 2002. júniusi és júliusi esése is megerősítette, amely így a piac által érzékelt, megnövekedett nemteljesítési kockázat miatt az FT adósságának egy kisebb értékét tükrözi (a megtámadott határozat

(31) preambulumbekzdése). A Bizottság megállapította továbbá, hogy az FT részvényeinek az árfolyama 2002 első felében jelentősen visszaesett (a megtámadott határozat (35) preambulumbekzdése).

32 Másodszor a Bizottság megállapította, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat napjáig az FT adósságának minden súlyosabb minősítése a biztos befektetési kategória megszűnését okozta volna, és hogy az S & P és a Moody's hitelminősítő intézetek közel voltak ahhoz, hogy lerontsák e minősítést a spekulatív kötvény kategóriába („junk bond” kötvény). Miután ismertette az S & P ugyanezen a napon kelt sajtóközleményének tartalmát, a megtámadott határozat (39) preambulumbekzdésében a Bizottság így megállapította, hogy 2002 júliusában az FT-t olyan bizalmi válság érte, amely azzal fenyegetett, hogy megakadályozza a tervezett refinanszírozásokat, továbbá hogy 2003-ban kockázatokat keletkeztet az FT likviditását illetően. Hozzátette, hogy a hitelminősítő intézetek, tekintettel a „[francia] állam által adott jelzésekre”, mindazonáltal fenntartották az FT biztos befektetési szintű minősítését.

33 Harmadszor a Bizottság kifejtette, hogy a fenti 32. pontban szereplő következtetés visszamenőlegesen beigazolódott 2002 szeptemberében, amikor az FT félévi pénzügyi beszámolóját közzétették (a megtámadott határozat (40)–(50) preambulumbekzdése). A 2002. szeptember 13-i és október 2-i nyilatkozatra, valamint a 2002. december 4-i bejelentésre tekintettel a Moody's és az S & P hitelminősítő intézetek módosították az FT adósságkezelésére vonatkozó értékelésüket, és a piac bizalmának erősödéséről számoltak be (a megtámadott határozat (51)–(58) preambulumbekzdése). E tekintetben a Bizottság többek között rámutatott, hogy a 2002. december 4-i bejelentésre reagálva az S & P 2002. december 17-én megerősítette egyrészt, hogy – ahogyan azt 2002 júliusa óta folyamatosan állítják – a francia hatóságok által az FT részére nyújtott támogatásnak kulcsszerepe volt abban, hogy e vállalat minősítését a biztos befektetési kategóriában tartották, másrészt pedig, hogy az említett bejelentés e támogatás, valamint az FT hitelezői jelentős védelmének a bizonyítéka (lásd a megtámadott határozat (58) preambulumbekzdését, valamint 56. és 57. lábjegyzetét).

34 A Bizottság ezenkívül azt is megállapította, hogy az FT tőkéjének 2003. februári és márciusi emelését követően a hitelminősítő intézetek már nem tekintették a francia állami támogatást az FT minősítése kulcselemének (a megtámadott határozat (61) preambulumbekzdése). A Moody's így 2003 februárjában kijelentette (a megtámadott határozat (61) preambulumbekzdése és 58. lábjegyzete):

„A francia kormány állandóan hangoztatta, hogy támogatja az [FT]-t, és az a szándéka, hogy szükség esetén pénzügyi támogatásban részesíti, hogy szembenézzen esetleges likviditási problémáival. Ezt a támogatást nyilvánvalóvá tette [...] egy 9 milliárd eurós hitelkeret az [FT] részére, 18 hónapos időtartamra, mely kamatokat is tartalmaz, de amelyet kizárólag [FT]-részvényekben kell törleszteni. Moody's a [francia] állami támogatást Baa3 minősítésébe integrálja. [...] [A]z [FT] jelentős eladósodásához kapcsolódó pénzügyi kockázat nem felel meg befektetői minőségének (amelyet kompenzálnak jó operatív teljesítményei és a francia kormány burkolt támogatása).”

35 A megtámadott határozat „Ennek a határozatnak a tárgya” címet viselő 6. címében, mindenekelőtt annak (185) preambulumbekzdésében a Bizottság többek között kijelentette, hogy a bejelentett intézkedések nem elemezhetők „anélkül, hogy figyelembe ne vegyék a [francia] kormány 2002. július és december közötti nyilatkozatait”. E nyilatkozatokkal ugyanis a francia hatóságok kifejezést adtak azon elhatározásuknak, hogy megfelelő intézkedéseket hozzanak az FT pénzügyi nehézségeinek a megoldására. A részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat az előzőleg elhangzott szándékaik megvalósulását jelenti.

36 A Bizottság a megtámadott határozat (186) preambulumbekzdésében a következőket állapította meg:

„Ebben az esetben a Bizottság megállapítja, hogy a 2002. decemberi intézkedéseket, amelyek a bejelentés tárgyát képezték, [2002] július[a] óta több, a francia hatóságok által tett bejelentés és általuk hozott intézkedés előzte meg. Egyrészt ezek a nyilatkozatok és intézkedések lehetővé teszik, hogy jobban meg lehessen érteni a [2002] decemberi intézkedések okait és jelentőségét. Másrészt ezek az

előzetes nyilatkozatok és intézkedések bizonyosan hatással voltak arra, hogy miként vélekedtek a piacok és a gazdasági szereplők az FT helyzetéről [2002] december[é]ben. Mivel a gazdasági szereplők magatartását ugyanakkor az állam magatartása befolyásolja, ezért az nem jelent objektív kritériumot arra, hogy azt követően ebből állapítsuk meg az állam magatartását. Ezeket az előzetes intervenciókat [helyesen: beavatkozásokat] tehát figyelembe kell venni akkor, amikor azt vizsgáljuk, hogy a [2002] decemberi intézkedések tartalmaztak-e támogatásokat.”

37 A megtámadott határozat (187) preambulumbekzdésében a Bizottság rámutatott, hogy lehetséges ugyanis a francia hatóságok 2002 júliusa óta tett nyilatkozatainak és meghozott intézkedéseinek „a maguk összességében való elemzése, melyek konkretizálásának az időpontját a [2002] decemberi intézkedések képeznek”.

38 Továbbá a megtámadott határozat (188)–(191) preambulumbekzdésében a Bizottság a következőket állapította meg:

„(188)

Az adott eset elemzése első megközelítésre azt sugallja, hogy időbeli eltérés van a [2002.] július hónapban rendkívül előnyös, a vállalatnak szóló előnyök és az állami források potenciális elkötelezése között, amely inkább [2002.] december hónapban lett világosan meghatározva. Ugyanis akkor lehetne a gazdasági [...] miniszter kijelentéseit támogatásnak minősíteni, ha e nyilatkozatok világosan hatással voltak a piacokra, és előnyt biztosítottak az [FT-nek]. Ugyanakkor nem lenne könnyű a kétség lehetősége nélkül meghatározni, hogy a 2002. július [12]-i nyilatkozat[...] olyan természetű[...] volt[...] -e, hogy legalábbis potenciálisan állami forrásokat kötelez[ett] volna el. Ebből a szempontból a Bizottság alaposan elemzett számos jogi érvet, melyek igyekeztek kimutatni egyrészt, hogy az ilyen nyilvános nyilatkozatok jogi szempontból egy állami garanciával egyenértékűek, másrészt hogy az állam jóhírnevét kockáztatják, melynek megsértése gazdasági következményekkel jár. Összességében véve ezeket az elemeket fel lehetett úgy fogni, mint amelyek veszélyeztetik az állami forrásokat (akár úgy, hogy kiváltják az állam felelősségvállalását a befektetők irányában, akár megnövelve az állam későbbi beavatkozásainak a költségét). Az a tézis, miszerint a 2002. július [12]-i nyilatkozat[...] támogatást jelenten[e], tehát egy újszerű, de valószínűleg nem alaptalan elgondolás.

(189)

Ugyanakkor az adott esetben a Bizottság nem rendelkezik elegendő elemmel, amelyek ennek az újszerű tézisnek az alapján kétséget kizáróan bizonyítanak a támogatás jelenlétét. Ugyanakkor úgy látja, hogy megállapíthatja a támogatás jelenlétét egy hagyományosabb megközelítésben a [2002.] decemberi intézkedésekből kiindulva, amelyek a bejelentés tárgyát képezték.

(190)

Egyrésztől ugyanis egyértelmű, hogy [2002.] december hónapban az állami források elkötelezése megtörtént. Másrésztől az is nyilvánvaló, hogy [2002.] december hónapban, ha figyelembe vesszük az előzetes nyilatkozatoknak és intézkedéseknek a piacra gyakorolt hatását, az [FT] számára előny keletkezett.

(191)

E tekintetben a »magánbefektető a piactgazdaságban elv« nem alkalmazható arra, hogy igazolja ezt a [2002.] decemberi intervenciót [helyesen: beavatkozást], mint ahogy azt a francia hatóságok állítják, mert a gazdasági szereplők decemberi magatartását a kormány [2002] július[a] óta tett cselekedetei és bejelentései [helyesen: előzetes bejelentései] egyértelműen befolyásolták. Ha vannak is kétségek a tekintetben, hogy a [2002.] július [12]-i nyilatkozat[...] eléggé pontos[...] volt[...] -e ahhoz, hogy az[...] önmag[á]ban támogatásnak minősülj[ön], ahhoz nem fér kétség, hogy e nyilatkozat[...] legalábbis elegendő[...] volt[...] ahhoz, hogy »megfertőzz[e]« a piacok értékítéletét, és [hatással legyen] a gazdasági szereplők későbbi magatartásá[ra]. Ha ez a helyzet, akkor nem lehet a gazdasági szereplőknek ezt a magatartását egy semleges összehasonlítás kiindulási pontjának tekinteni, hogy ez alapján ítéljük meg a [francia] állam magatartását. A »magánbefektető a piactgazdaságban elv« nem

támaszkodhat tehát arra a piaci helyzetre, amely [2002] december[é]re alakult ki, hanem logikusan egy olyan piaci helyzetre kell, hogy támaszkodjon, amelyet az előzetes nyilatkozatok hatása még nem befolyásolt.”

- 39 A megtámadott határozatnak „Az érintett intézkedésnek az [EK] 87. cikk (1) bekezdése szerinti értékelése” címet viselő 7. címében a Bizottság többek között az alábbiakat hangsúlyozta (a megtámadott határozat (194) preambulumbekkezdése):

„[A] részvényesi előleg[re vonatkozó ajánlat] (amely az [FT] feltőkésítésében való [francia] állami részvétel megelőlegezése) előnyt biztosít az FT javára, mert lehetővé teszi számára, hogy kibővítse finanszírozási eszközeit, és megnyugtassa a piacot esedékes fizetési kötelezettségei teljesítésére vonatkozó képességét illetően. Még ha a [részvényesi] előlegre vonatkozó [szerződést] soha nem is írták alá, a piac felé érzékeltetett látszat, miszerint ilyen előleg létezik, alkalmas arra, hogy az FT számára előnyt jelentsen, mert a piac úgy tekintette, hogy az [FT] pénzügyi helyzete szilárdabb [...]. Ez [hatással lehetett] volna az FT kölcsönfelvételi feltételei[re].”

- 40 Az állami források elkötelezésének feltételére vonatkozó elemzésének keretében a megtámadott határozat (196) preambulumbekkezdésében a Bizottság megállapította, hogy „a részvényesi előleg rendelkezésre bocsátásának a bejelentésével, amelyet e rendelkezésre bocsátás előzetes feltételeinek a teljesítésével társítottak [...], azzal a piac számára keltett látszattal, mintha ezt az előleget ténylegesen rendelkezésre bocsátották volna, [...] és végül a parafált és az ERAP által aláírt előlegszerződésnek az FT részére való elküldésével állami források pótlólagos [helyesen: potenciális pótlólagos] megterhelése történt”. Ugyanebben a preambulumbekkezdésben a Bizottság hozzátette, hogy az a tény, hogy ezt az előlegszerződést az FT sohasem írta alá, nem jelenti azt, hogy ne történt volna meg állami források potenciális lekötése. Ugyanis az FT azt bármikor aláírhatta volna, biztosítva ezzel magának a jogot, hogy azonnal megkaphassa a 9 milliárd euró összeget.

- 41 A Bizottság, miután megállapította, hogy az FT-nek így nyújtott előny torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, és alkalmas arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet (a megtámadott határozat (198)–(201) preambulumbekkezdése), a megtámadott határozat „A körütekintő magánbefektető a piactudományban elv” címet viselő 8. címében azt a kérdést vizsgálta meg, hogy a francia hatóságok által a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot megelőző hónapok során tett nyilatkozatok összességét figyelembe véve tiszteletben tartották-e az említett elvet (a megtámadott határozat (203)–(230) preambulumbekkezdése). E nyilatkozatok tartalma és a piacra gyakorolt hatásuk ugyanis azt mutatja, hogy a francia állam úgy döntött, hogy 2002 júliusától támogatja az FT-t (a megtámadott határozat (203) preambulumbekkezdése).

- 42 A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és a 2002. december 4-i bejelentés alapján a Bizottság lényegében úgy vélte, hogy „[e]zeket a nyilatkozatokat összességükben úgy lehet tekinteni, mint amelyek nyilvánosságra hozták a [francia] államnak azt a szándékát, hogy ha az [FT-nek] finanszírozási problémái vagy pénzügyi nehézségei lennének, az állam meghozná a szükséges intézkedéseket, hogy ezeken túljusson”, és mint amelyek e tekintetben kinyilvánítják az állam kötelezettségvállalását. Ezek a nyilvános, ismételt, egybehangzó és a francia államnak tulajdonítható nyilatkozatok ugyanis kellőképpen egyértelműek, pontosak és véglegesek ahhoz, hogy hiteles módon tükrözzék az állam feltétel nélküli kötelezettségvállalását, többek között a pénzügyi és ipari miliót illetően, amelyek szintén idetartoznak (a megtámadott határozat (206)–(213) és (217) preambulumbekkezdése). Sőt, e nyilvános nyilatkozatokon kívül a francia hatóságok „a piac olyan fő szereplőivel” is kapcsolatba léptek, mint az S & P, annak érdekében, hogy tájékoztassák őket szándékukról, és hogy gyorsan ismét bizalmat keltsenek a piacon, elkerülve ezzel az FT adóssága minősítésének „junk bond” kategóriára való rontását (a megtámadott határozat (212) preambulumbekkezdése).

- 43 A megtámadott határozat (214)–(218) preambulumbekkezdésében a Bizottság megvizsgálta „azt a kérdést, miszerint a belső jogban egy magánbefektető, aki ugyanazokat a nyilatkozatokat tenné, mint a [francia] állam, köteles lenne-e ígéreteit betartani”. Mindenekelőtt úgy vélte, hogy nem zárhatja ki

ebben a szakaszban, hogy a kérdéses nyilatkozatok a francia közigazgatási jog, polgári jog, kereskedelmi jog és büntetőjog alapján kényszerítő erővel bírtak, éppúgy mint New York állam (Amerikai Egyesült Államok) joga alapján is. Megállapította továbbá, hogy az ilyen nyilatkozatok teljes mértékben alkalmasak arra, hogy azokat a piac hitelesnek fogadja el, és ennek következtében e nyilatkozatok a piacokban olyan elvárást keltenek, miszerint a francia állam „minden szükséges lépést megtesz annak érdekében, hogy az FT bármely pénzügyi problémáját megoldja”. A Bizottság szerint „[h]a a [francia] állam nem tett volna eleget ennek az elvárásnak, ez közvetlenül érintette volna tulajdonosi, részvényesi vagy vállalatvezetői jó hírét, akár tőzsdén jegyzett vállalatokról legyen szó, akár nem, és kötvénykibocsátó minőségében is, az államadósság finanszírozásában” (a megtámadott határozat (217) preambulumbekzdése). Ezek a nyilatkozatok tehát egy, az állam jóhírnevére épülő stratégiát fejeznek ki, amely abból áll, hogy szavahihető kötelezettséget vállaljon rövid és hosszú távon. Következésképpen ezek az elemek „úgy tekinthetők, mint amelyek ténylegesen veszélybe sodorhatják az állami forrásokat” (akár azzal, hogy elkötelezik az állam felelősségét a befektetők felé, akár azzal, hogy megnövelik az állam jövőbeni tranzakcióinak a költségét), és „[a]z a tézis, miszerint a [...] 2002 júliusa óta tett nyilatkozat[ok] támogatásnak minősülnek, [...] egy újszerű tézis, de valószínűleg nem alaptalan” (a megtámadott határozat (218) preambulumbekzdése).

- 44 A megtámadott határozat (219) preambulumbekzdésében azonban a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy „nem tudja kétséget kizáróan bizonyítani a támogatás meglétét ezen az alapon”. Ugyanakkor úgy látta, hogy „megállapíthatja a támogatás jelenlétét egy hagyományosabb megközelítésben, a 2002. decemberi intézkedésekből kiindulva, amelyek a bejelentés tárgyát képezték”. Ebből a szempontból elegendő „kimutatni, hogy az előzetes nyilatkozatok ténylegesen befolyásolták a piac [2002.] decemberi felfogását, anélkül hogy ezeket a [...] nyilatkozatokat önmagukban támogatásnak kellene minősíteni”.
- 45 Többek között a 2004. április 28-i jelentés, amely az FT részvényei és kötvényei értékének rendellenes és nem elhanyagolható növekedésére hívta fel a figyelmet a 2002. július 12-i nyilatkozatot követően, az S & P ugyanaznapi sajtóközleménye, valamint a Deutsche Bank 2002. július 22-i jelentése alapján a Bizottság arra következtetett, hogy „a piac [a francia hatóságok ezen] nyilatkozat[ait] úgy tekintette, mint a [francia] államnak az FT támogatására vonatkozó hiteles kötelezettségvállalási stratégiáját” (a megtámadott határozat (220) és (221) preambulumbekzdése).
- 46 A Bizottság a megtámadott határozat (222) preambulumbekzdésében hozzátette, hogy ezek a nyilatkozatok igen jelentős hatást gyakoroltak a piacra. Azok ugyanis hozzájárultak ahhoz, hogy ismét bizalmat keltsenek a pénzpiacokon, és döntő szerepük volt abban, hogy az FT minősítését megtartották befektetési kategóriában. Az FT minősítésének a romlása a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot valószínűtlenné, vagy legalábbis sokkal költségesebbé tett volna.
- 47 A Bizottság szerint „[a]z a tény, hogy a [2002.] decemberben bejelentett intézkedések, elszigetelten véve, azt a benyomást kelthetik, hogy teljesen racionálisak, semmivel sem csorbítja azt a tényt, hogy a gazdasági szereplők decemberi magatartását nagymértékben befolyásolták a [francia] állam korábbi cselekedetei és nyilatkozatai, elsősorban 2002 júliusa óta, kinyilvánítva a [francia] állam azon szándékát, hogy kezelni fogja az [FT] finanszírozási problémáit” (a megtámadott határozat (225) preambulumbekzdése). Ebben az értelemben a francia hatóságok azon döntése, hogy az FT feltőkésítésének megelőlegezéseként hitelkeretet bocsátanak rendelkezésre, az általuk tett nyilatkozatok végrehajtását jelenti (a megtámadott határozat (226) preambulumbekzdése).
- 48 A Bizottság szerint nem mérvadó az, hogy az FT 2003 áprilisában lefolytatott feltőkésítése sikeres volt, és hogy a részvényesi előleg nyújtását sohasem hajtották végre. A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazása keretében ugyanis olyan elemekből kell kiindulni, amelyekkel a befektető befektetési döntése pillanatában rendelkezik. Egyébként, amennyiben a francia hatóságok nyilatkozatai befolyást gyakoroltak a piacra és a gazdasági szereplők magatartására, a Bizottság „nincs abban a helyzetben, hogy más gazdasági szereplők magatartását vegye alapul, amikor az állam magatartását megítéli, és így az egyidejűség kritériumát alkalmazza”. A Bizottság szerint „[u]gyanis a [francia] állam

júliusi, majd megismételt nyilatkozatai, hogy meghozza a szükséges intézkedéseket, amelyekkel az [FT] megoldhatja finanszírozási problémáit, meghamisítják az egyidejűség próbáját, amennyiben a magánbefektetők már nem lehet úgy tekinteni, mintha csupán az [FT] helyzetéből kiindulva hoznák meg döntésüket, és ez független attól a körülménytől, hogy [...] ezek a nyilatkozatok tartalmaztak-e állami támogatást, vagy sem”. A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazása nem támaszkodhat a piac 2002. decemberi helyzetére, hanem logikusan „arra a piaci helyzetre kell támaszkodnia, amikor azt még nem fertőzték meg az előzetes nyilatkozatok és intervenciók [helyesen: beavatkozások]” (a megtámadott határozat (227) preambulumbekzdése).

- 49 Márpedig „úgy tűnik”, hogy amennyiben a vitatott befektetési döntések a 2002 júliusa előtti helyzet összefüggésében kerülnek vizsgálatra, ezek a vitatott befektetési döntések nem tartják tiszteletben a hivatkozott elvet (a megtámadott határozat (228) preambulumbekzdése). Akkoriban az FT nehéz gazdasági helyzetben volt, és elveszítette a piacok bizalmát, a francia hatóságok pedig még nem hoztak semmilyen, az FT vezetésének és eredményeinek javítását célzó intézkedést, nem rendeltek el átfogó vizsgálatot, nem neveztek ki új ügyvezető testületet, és nem készítettek a vállalat konszolidációjára irányuló tervet. E körülmények között „valószínűtlen, hogy egy magánbefektető 2002 júliusa óta hasonló nyilatkozatokat tett volna, mint amelyeket a francia kormány fogalmazott meg, és amelyek pusztán gazdasági szempontból alkalmasak lettek volna arra, hogy komolyan elkötelezzék szavahihetőségét és jó hírét, jogi szempontból pedig alkalmasak lettek volna arra, hogy mindenesetre már ettől az időponttól arra kötelezzék, hogy pénzügyileg támogassa az [FT]-t”. Így eljárva egy ilyen befektető az FT-vel kapcsolatban rendkívül nagy kockázatot vállalt volna magára, mindenféle kompenzáció nélkül. Márpedig minden bizonnyal még egy olyan referenciárszvényes, aki ugyanolyan információkkal rendelkezett volna, mint amelyekkel a francia hatóságok abban az időben rendelkeztek, sem tett volna 2002 júliusában támogató nyilatkozatot az FT javára anélkül, hogy előzetesen ne végzett volna alapos vizsgálatot a vállalat pénzügyi helyzetére vonatkozóan, és ne hozta volna meg a rendbehozatalhoz szükséges intézkedéseket, hogy mérlegelni tudja azt a kockázatot és a költségekkel kapcsolatos kilátásokat, amelyeket egy ilyen lépés magában foglal. Mindenesetre egy ilyen referenciárszvényesnek szüksége lett volna a pénzügyi piacok részvételére, hogy rendbe hozza az FT helyzetét. Márpedig az említett piacok „ebben az időszakban nem úgy tűntek, hogy hajlandók befektetni, vagy nagyobb hitelt nyújtani az FT-nek” (a megtámadott határozat (229) preambulumbekzdése).
- 50 Ennélfogva a Bizottság szerint „[k]evésbé valószínű, hogy egy körültekintő magánbefektető, amely ugyanolyan helyzetben lett volna, mint a francia állam 2002 júliusában, tekintettel az FT pénzügyi helyzetére és a rendelkezésére álló világos és teljes körű információk hiányára, támogató nyilatkozatokat tett volna az FT mellett”. Ez esetben pedig még kevésbé valószínű, hogy egy körültekintő magánbefektető „részvényesi előleget nyújtott volna, igen jelentős pénzügyi kockázatot vállalva pusztán önmaga” (a megtámadott határozat (229) preambulumbekzdése).
- 51 A fentiek összességéből a Bizottság azt a következtetést vonta le, hogy „a körültekintő magánbefektető a piactudományban [kritériuma] nem teljesült”, és hogy „[k]övetkezésképpen a részvényesi előleg[re vonatkozó ajánlattal] az FT-nek nyújtott előny – azt a francia hatóságok előzetes nyilatkozatainak és intervencióinak [helyesen: beavatkozásainak] a fényében vizsgálva – állami támogatás, még akkor is, ha az előny mértékét nehéz kiszámítani” (a megtámadott határozat (230) preambulumbekzdése).
- 52 A megtámadott határozatnak „A támogatás összeegyeztethetősége” címet viselő 9. címében a Bizottság úgy vélte, hogy a szóban forgó támogatási intézkedések nem felelnek meg a nehéz helyzetben lévő vállalkozások megmentéséhez és szerkezetátalakításához nyújtott állami támogatásokról szóló közösségi iránymutatásról szóló közleményében (HL 1999. C 288., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 8. fejezet, 1. kötet, 322. o.) előírt engedélyezési feltételeknek (a megtámadott határozat (231)–(255) preambulumbekzdése). Ennélfogva a Bizottság arra következtetett, hogy ezek az intézkedések a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak minősülnek (a megtámadott határozat (256) preambulumbekzdése).

53 A megtámadott határozatnak „A támogatás visszatérítése [helyesen: visszatéríttetése]” címet viselő 10. címében a Bizottság kimondta, hogy ebben a stádiumban lehetetlen elvégezni a szóban forgó támogatás pontos számszerűsítését, vagy olyan kellően pontos paramétereket illeszteni a megtámadott határozatba, amelyek lehetővé teszik a Francia Köztársaság számára e számszerűsítés utólagos elvégzését. Úgy vélte, hogy e támogatás visszatéríttetése a 659/1999 rendelet 14. cikkének megfelelően ellentétes lenne a védelemhez való jog tiszteletben tartásával és a bizalomvédelem elvével (a megtámadott határozat (257)–(264) preambulumbekzdése).

A Törvényszék és a Bíróság előtti korábbi eljárások

1. A Törvényszék előtti korábbi eljárás

- 54 A Törvényszék Hivatalához 2004. október 13-án (T-425/04. sz. ügy), 2004. november 5-én (T-444/04. sz. ügy), illetve 2004. november 9-én (T-450/04. sz. ügy) benyújtott keresetlevelükkel a Francia Köztársaság, az FT és a Bouygues társaságok mindegyike keresetet indított a megtámadott határozat teljes megsemmisítése iránt. A Törvényszék Hivatalához 2004. november 12-én benyújtott keresetlevelével (T-456/04. sz. ügy) az AFORS keresetet terjesztett elő e határozat 2. cikkének megsemmisítése iránt.
- 55 2008. január 30-i végzésével a Törvényszék harmadik tanácsának elnöke helyt adott a Bouygues társaságok arra irányuló kérelmének, hogy a T-444/04. sz. ügy szóbeli szakaszának keretében a Bizottság kérelmeinek támogatása érdekében beavatkozzanak.
- 56 2008. február 13-án a Törvényszék az 1991. május 2-i eljárási szabályzatának 14. cikke alapján és a harmadik tanács javaslatára úgy határozott, hogy a T-425/04. sz., a T-444/04. sz., a T-450/04. sz. és a T-456/04. sz. ügyet a feleknek az ugyanezen szabályzat 51. cikke szerinti meghallgatását követően kibővített ítélkező testület elé utalja.
- 57 A Törvényszék kibővített harmadik tanácsának elnöke 2009. február 17-i végzésével az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 50. cikkének megfelelően az eljárás szóbeli szakaszának lefolytatása és ítélethozatal céljából egyesítette a négy ügyet.
- 58 A 2010. május 21-i Franciaország és társai kontra Bizottság ítélettel (T-425/04, T-444/04, T-450/04 és T-456/04, EBHT, a továbbiakban: 2010. május 21-i ítélet, EU:T:2010:216) a Törvényszék egyrészt megsemmisítette a megtámadott határozat első cikkét, másrészt pedig megállapította, hogy az e határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmekről már nem szükséges határoznia.
- 59 Ami a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére irányuló kérelmet illeti, elsősorban a Törvényszék elutasította a Bizottság által a T-425/04., T-444/04. és T-450/04. sz. ügyekben előterjesztett elfogadhatatlansági kifogásokat, és úgy ítélte meg, hogy az FT által a T-456/04. sz. ügyben – az AFORS-nak a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére irányuló állítólagos kérelmével szemben – előterjesztett elfogadhatatlansági kifogásról nem szükséges határozni (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 111–134. pont).
- 60 Másodsorban a Törvényszék együtt vizsgálta a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben előterjesztett második és harmadik jogalapot, valamint a T-450/04. sz. ügyben a megtámadott határozat 1. cikkével szemben felhozott első és második jogalapot, mivel ezek a jogalapok lényegében az EK 87. cikk (1) bekezdése szerinti támogatás fogalmára vonatkoztak (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 212–326. pont).

- 61 E tekintetben először is a Törvényszék egyes, a támogatás fogalmával, valamint a lefolytatandó bírósági felülvizsgálat terjedelmével kapcsolatos elvekre emlékeztetett (2010. május 21-i ítélet, 212–220. pont). Többek között rámutatott arra, hogy amint azt a felek a tárgyalás során elismerték, a körültekintő magánbefektető kritériuma alkalmazásának szükségszerű előfeltétele, hogy az állam által egy vállalat javára hozott intézkedések állami forrásokból származó előnyt nyújtsanak (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 217. pont).
- 62 Másodszor a Törvényszék megvizsgálta, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, valamint a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat önállóan vagy együttesen véve egy vagy több előnyt biztosított-e az FT részére (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 222–260. pont).
- 63 E tekintetben, miután megfogalmazott néhány előzetes észrevételt, és úgy határozta meg az előny fogalmát, hogy az magában foglalja, hogy az állami beavatkozásnak a kedvezményezett gazdasági vagy pénzügyi helyzetének javulását kell eredményeznie (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 222–231. pont), elsőként a Törvényszék megvizsgálta, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, valamint a 2002. december 4-i bejelentés önmagukban magukban foglalták-e ilyen előny biztosítását az FT részére (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 232–242. pont). E tekintetben a Törvényszék lényegében úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megfelelő módon bizonyította, hogy együttesen értékelve ezek a nyilatkozatok és e bejelentés értékelhető előnyt jelentett az FT számára, mivel azok lehetővé tették a pénzügyi piacok bizalmának újbóli elnyerését, lehetővé tették az FT számára a 15 milliárd euró összegű rövid lejáratú adósságának refinanszírozásához szükséges új hitelek könnyebb és olcsóbb megszerzését, és végül hozzájárultak igen törekeny pénzügyi helyzetének stabilizálásához. A Törvényszék úgy vélte, hogy e körülmények között nem szükséges állást foglalni abban a kérdésben, hogy az említett nyilatkozatok is tartalmaztak-e előnyt az FT javára, pozitív irányba befolyásolva részvényei és kötvényei árfolyamát.
- 64 Másodikként a Törvényszék megvizsgálta, hogy önmagában a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat kiegészítő és elkülönült előnnyel járt-e az FT számára, majd megállapította, hogy a Bizottság nem bizonyította jogilag megkövetelt módon, hogy ez a helyzet (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 243–258. pont). Egyrészt a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság által a megtámadott határozat (194) preambulumbekzdésében hivatkozott kiegészítő előny nyilvánvalóan összemosódik a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó előnnyel és különösen a 2002. december 4-i bejelentéséhez kapcsolódó előnnyel. E tekintetben rámutatott többek között arra, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat 2002. december 20-án való megküldését nem hozták önállóan – ezen ajánlat 2002. december 4-i bejelentésén kívül – nyilvánosságra. Másrészt a Törvényszék úgy ítélte meg, hogy a Bizottság nem bizonyította jogilag megkövetelt módon, hogy egyedül az FT joga, hogy egyoldalú és feltétel nélküli módon igénybe vegye a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat tárgyát képező 9 milliárd euró összegű hitelkeretet, előnyt biztosított számára, még akkor is, ha a szerződés tervezetét soha nem írta alá, és azt soha nem hajtották végre. A Törvényszék e tekintetben megállapította, hogy a Bizottság nem állapította meg, és nem is bizonyította az FT gazdasági helyzetének a „szerződéses ajánlatból” – aminek a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat minősült – eredő esetleges javulását ahhoz a helyzethez képest, amelybe az FT különösen azt követően került, hogy megnyílt számára a lehetőség, hogy az adósságait 9 milliárd euró összeg erejéig a kötvénypiacon ebben az időszakban érvényben lévő feltételek mellett refinanszírozza.
- 65 Harmadszor a Törvényszék megvizsgálta az állami források átruházásának fennállásához szükséges feltételt (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 262–313. pont). A fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 262. pontjában kifejtette, hogy az azonosított előny és az állami források elkötelezése között összefüggésnek kell fennállnia, mivel az említett előnynek szorosan kötődnie kell egy annak megfelelő, az állami költségvetést terhelő kiadáshoz, vagy az állam által vállalt, jogilag kötelező erejű kötelezettségek alapján e költségvetést terhelő kellőképpen konkrét gazdasági kockázat létrejöttéhez.

- 66 Mindenekelőtt a Törvényszék megállapította, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok nem tartalmazták állami források elkötelezését, és elutasította a Bouygues társaságok megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére irányuló kérelmét, mivel a Bizottság megtagadta e nyilatkozatok állami támogatásoknak való minősítését (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 268–290. pont). A Törvényszék többek között azt követően vonta le ezt a következtetést, miután megállapította, hogy nyílt, pontatlan és feltételes jellegük miatt – különösen ami az FT javára biztosított esetleges állami beavatkozás jellegét, terjedelmét és feltételeit illeti –, és figyelembe véve a nyilatkozatok megtételét eredményező ténybeli hátteret, az említett nyilatkozatok nem tekinthetők állami garanciának, és nem értelmezhetők úgy, hogy azok az FT javára nyújtandó konkrét pénzügyi hozzájárulásra vonatkozó visszavonhatatlan kötelezettségvállalást fednek el, vagy hogy a francia állam forrásait az ilyen források átruházásával járó kockázatnak teszik ki.
- 67 Ezt követően a Törvényszék egyedileg is megvizsgálta a 2002. december 4-i bejelentést (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 293–298. pont). Úgy ítélte meg, hogy nem rá hárul annak megvizsgálása, hogy ez a bejelentés önmagában egy olyan kellőképpen pontos, végleges és feltétel nélküli, és ennél fogva jogilag kötelező erejű kötelezettségvállalást tartalmazott-e, amely állami források átruházásának fennállására enged következtetni, mivel sem a Bizottság, sem pedig a Bouygues társaságok nem terjesztettek elő ilyen érvet, vagy nyújtottak be releváns és bizonyító erővel rendelkező elemeket e tekintetben (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 293–295. pont).
- 68 A fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 296. pontjában a Törvényszék hozzátette, hogy mindenesetre az állami források említett bejelentésen alapuló átruházása kizárólag olyan előnnyel függhet össze, amely a bejelentésben kifejezetten említett 9 milliárd euró összegű hitelkeret megnyitásából adódik. Márpedig egyrészt a Bizottság a megtámadott határozatban nem jellemezte jogilag megkövetelt módon ezt az előnyt, másrészt pedig ez az előny eltér a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó előnytől, ahogy azt az említett határozat is megállapította. Ugyanezen ítélet 297. pontjában a Törvényszék kifejtette, hogy az azonosított előny és az állami források átruházása közötti kapcsolat követelménye feltételezi, hogy az említett előny megfelel az állami költségvetésre nehezedő egyenértékű tehernek, majd rámutatott arra, hogy a jelen ügyben egyrészt a megtámadott határozatban említett, a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból származó előny, másrészt pedig a 9 milliárd euró összegű hitelkeret megnyitásában megnyilvánuló állami források állítólagos átruházása – mint az a 2002. december 4-i bejelentésben szerepel – közötti kapcsolatot illetően nem ez a helyzet.
- 69 A Törvényszék a fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 298. pontjában ebből azt a következtetést vonta le, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a 2002. december 4-i bejelentés állami források átruházásával járt.
- 70 A részvényesi előlegre vonatkozó ajánlattal kapcsolatban egyébként a Törvényszék a fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 299. pontjában megállapította, hogy mivel a Bizottság nem bizonyította megfelelően az abból származó előnyt, a Törvényszék még kevésbé tudja megállapítani az állami források ezen előnyhöz kapcsolódó átruházásának fennállását.
- 71 Végül a fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 302–309. pontjában a Törvényszék megvizsgálta, hogy a Bizottság a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatoknak a 2002. december 4-i bejelentéssel és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlattal együttesen történő, átfogó vizsgálata alapján mégis megállapíthatta-e, hogy a jelen ügyben teljesült az állami források átruházására vonatkozó kritérium.
- 72 E tekintetben a fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 303. és 304. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok nem foglalták magukban egy különleges, a végül 2002 decemberében konkretizált támogatáshoz hasonló pénzügyi támogatás megelőlegezését, hanem a 2002. december 4-i bejelentéstől eltérően a francia állam esetleges jövőbeli beavatkozásának jellegét, terjedelmét és feltételeit illetően nyílt, pontatlan és feltételes

jellegűek. A francia állam 2002. decemberi döntése, amelyben bejelenti és javasolja a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot, jelentős törést jelent tehát az FT refinanszírozásához vezető események sorában. Ugyanezen ítélet 305. pontjában a Törvényszék elutasította a Bizottság azon állítását, amely szerint a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat a francia állam korábbi nyilatkozatainak megvalósulását jelentette.

- 73 A fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 307. pontjában a Törvényszék azt is megállapította, hogy a Bizottság nem bújhat ki azon kötelezettsége alól, hogy olyan különleges előnyt azonosítson, amely állami források megfelelő átruházásával jár. Ezen ítélet 308. pontjában hozzátette, hogy figyelembe véve az események sorozatában és a francia hatóságok magatartásában 2002 decemberében bekövetkezett jelentős törést, a Bizottság tévesen állapított meg összefüggést az állami forrásoknak ebben a szakaszban történő esetleges elkötelezése és a korábbi intézkedések által nyújtott előnyök, vagyis a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok között, mivel ezen intézkedések jellege alapvetően eltér a 2002 decemberében hozott intézkedések jellegétől. Egy ilyen, a támogatás fogalmának alkotóelemei közötti kapcsolat a különböző szakaszokban felmerült eltérő ténybeli elemeket illetően ugyanis ellentétes lenne az előny és az állami források átruházása közötti összefüggés követelményével.
- 74 Ebből a fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 309. pontjában a Törvényszék arra a következtetésre jutott, hogy még ha a Bizottság az előny jellemzése céljából figyelembe is vehette a francia államnak az FT-t részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat útján támogató 2002. decemberi végleges döntését megelőző és befolyásoló események összességét, nem sikerült bizonyítania az állami források átruházásának fennállását ezzel az előnnyel összefüggésben. A Törvényszék szerint az a körülmény, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, valamint a 2002. december 4-i bejelentés az FT számára a pénzügyi piacok bizalmának visszaállításában és az FT refinanszírozása feltételeinek javításában megnyilvánuló előnnyel járt, ezzel szemben nem idézte elő az állami költségvetés ennek megfelelő csökkenését vagy az e költségvetést érintő terhek kellőképpen konkrét gazdasági kockázatát. A Törvényszék rámutatott különösen arra, hogy ez az előny különbözik attól az előnytől, amelyet a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat tartalmazhat, és amelyet a megtámadott határozat nem megfelelően bizonyított.
- 75 Következésképpen a Törvényszék a fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 310. pontjában megállapította, hogy a Bizottság tévesen értelmezte az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatás fogalmát azzal, hogy úgy vélte, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal összefüggésben az FT javára olyan előnyt biztosít, amely állami források átruházásából származik. Ennélfogva egyrészt elfogadta a Francia Köztársaság és az FT által előterjesztett második jogalap második részét, valamint a harmadik jogalapot, amennyiben ez a rész és ez a jogalap a támogatás fogalmának alkalmazását kifogásolja, másrészt pedig úgy ítélte meg, hogy a Francia Köztársaság és az FT által hivatkozott második jogalap első részét, valamint a harmadik jogalapot nem szükséges megvizsgálni annyiban, amennyiben ez a rész és ez a jogalap a körültekintő magánbefektető kritériuma Bizottság általi alkalmazásának jogszerűségét vitatja (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 311. és 312. pont). Azt is megállapította, hogy tekintettel arra, hogy a megtámadott határozat 1. cikkét az EK 87. cikk (1) bekezdésének alkalmazása során elkövetett téves jogalkalmazás és nyilvánvaló mérlegelési hibák miatt meg kell semmisíteni, a Francia Köztársaság és az FT által hivatkozott első jogalapot, valamint a Francia Köztársaság negyedik jogalapját sem szükséges már megvizsgálni (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 313. pont).
- 76 Harmadsorban a Törvényszék megvizsgálta és elutasította a Bouygues társaságok által a T-450/04. sz. ügyben hivatkozott, az indoklás EK 253. cikkbe ütköző ellentmondásosságára és elégtelenségére alapított második jogalapot (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 314–324. pont).

- 77 A fenti megfontolások összességére tekintettel a Törvényszék megsemmisítette a megtámadott határozat 1. cikkét a Francia Köztársaság és az FT által előterjesztett második és harmadik jogalapban hivatkozott, jogellenességet eredményező okokból (2010. május 21-i ítélet, fenti 58. pont, EU:T:2010:216, 326. pont).
- 78 Végül a fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélet (EU:T:2010:216) 327–330. pontjában a Törvényszék megállapította, hogy a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére tekintettel a Francia Köztársaság és az FT által a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben előterjesztett jogalapok alapján a Francia Köztársaság és az FT, valamint a Bouygues társaságok T-450/04. sz. ügyben, illetve az AFORS T-456/04. sz. ügyben benyújtott, e határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelme okafogyottá vált. Következésképpen úgy ítélte meg, hogy az említett megsemmisítés iránti kérelmekről már nem szükséges határozni.

2. A Bíróság előtti korábbi eljárás

- 79 A Bíróság Hivatalához 2010. augusztus 4-én, illetve 3-án benyújtott beadványával a Bouygues társaságok (C-399/10 P) és a Bizottság (C-401/10 P) fellebbezést nyújtott be a fenti 58. pontban hivatkozott 2010. május 21-i ítélettel (EU:T:2010:216) szemben.
- 80 A Bíróság elnöke 2011. február 28-i végzéseivel megengedte a Németországi Szövetségi Köztársaság beavatkozását e két ügyben a Francia Köztársaság kérelmeinek támogatása érdekében.
- 81 A Bíróság elnöke 2011. szeptember 8-i végzésével elrendelte az említett ügyek egyesítését az eljárás szóbeli szakaszának lefolytatása és az ítélet meghozatala céljából.
- 82 A fellebbezés tárgyában hozott ítéletében a Bíróság hatályon kívül helyezte a 2010. május 21-i ítéletet, és a T-425/04., a T-444/04. és a T-450/04. sz. ügyet visszautalta a Törvényszék elé annak érdekében, hogy az határozzon azokról a felhozott jogalapokról és hozzá benyújtott kérelmekről, amelyeket a Bíróság nem bírált el, a költségekről pedig nem határozott.
- 83 A Bíróság elsősorban a fellebbezéseket bírálta el.
- 84 Ennek keretében a Bíróság először is a Bouygues társaságok első fellebbezési jogalapját vizsgálta meg, amelyet az állami támogatás fogalmának túl szűk értelmezésére, a francia jogszabályok elferdítésére és a tényállás téves jogi minősítésére alapítottak, amelyeket a Törvényszék állítólag akkor követett el, amikor elutasította az annak alátámasztása érdekében előadott érvelést, hogy a Bizottság a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok állami támogatásokká minősítésének megtagadásával tévesen alkalmazta a jogot (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 67–79. pont).
- 85 E tekintetben a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 76. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a megtámadott határozat nem foglal állást a Bouygues társaságok 2003. január 22-i panaszáról, amennyiben e társaságok azt állították, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok önmagukban állami támogatásoknak minősülnek. Rámutatott többek között arra, hogy e nyilatkozatokat a Bizottság csak annyiban vette figyelembe, amennyiben azok részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat mérlegelése szempontjából objektíve relevánsak, valamint hogy a Bizottság így csak annyiban vizsgálta e nyilatkozatokat, amennyiben azok a megállapított támogatás háttérét képezik (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 73–75. pont).
- 86 Következésképpen a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 77. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor a 2010. május 21-i ítélet 128. és 131. pontjában úgy ítélte meg, hogy a megtámadott határozat 1. cikkében a Bizottság megtagadta, hogy a 2002 júliusa óta

tett nyilatkozatokat állami támogatásoknak minősítse. Az ugyanis, hogy a Bizottság a Bouygues társaságok panasza alapján nem foglalt állást maguk e nyilatkozatok állami támogatásnak való minősítéséről, önmagában nem tekinthető e panaszosok állításait elutasító határozatnak.

- 87 A fellebbezés tárgyában hozott ítélet 78. pontjában a Bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a Törvényszék ekként eljárva olyan kérdéseket mérlegelt, amelyekről a Bizottság még nem foglalt állást, és összekeverte a közigazgatási és bírósági eljárás különböző szakaszait, ami összeegyeztethetetlen a hatáskörök Bizottság és Bíróság közötti megosztásának, és az EUM-Szerződésben szabályozott jogorvoslatoknak a rendszerével, valamint a gondos igazságszolgáltatás követelményeivel. Ennélfogva a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 79. pontjában úgy ítélte meg, hogy a Bouygues társaságok első fellebbezési jogalapja hatástalan.
- 88 Másodszor a Bíróság együtt vizsgálta meg a Bouygues társaságok második fellebbezési jogalapjának első részét és a Bizottság második fellebbezési jogalapjának első részét, amelyeket az együttesen vizsgált 2002. december 4-i bejelentés és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat állami támogatásoknak minősítésével kapcsolatos téves jogalkalmazásra alapítottak. E felek lényegében azt kifogásolják, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, amikor az állami támogatás fennállásának megállapítása céljából szoros összefüggést követelt meg egyrészt a 2002. december 4-i bejelentés és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat tekintetében külön-külön azonosítandó előny, másrészt pedig az így azonosított előnyök egyikével vagy másikával egyenértékű és annak megfelelő állami források elkötelezése között.
- 89 A fellebbezés tárgyában hozott ítélet 97. pontjában a Bíróság rámutatott, hogy a Törvényszék úgy ítélte meg egyrészt, hogy a Bizottság minden egyes állami beavatkozás tekintetében köteles egyedileg megvizsgálni, hogy az adott beavatkozás állami forrásokból származó különleges előnyt biztosít-e, másrészt pedig, hogy csak az állami költségvetés csökkenése, vagy az e költségvetésre háruló terhek kellőképpen konkrét, az így azonosított előnyhöz szorosan kapcsolódó és annak megfelelő gazdasági kockázata teljesíti az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami forrásokból történő finanszírozással kapcsolatos feltételt.
- 90 Mindenekelőtt a Bíróság a Törvényszék fenti 89. pontban hivatkozott első értékelését vizsgálta meg (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 98–105. pont). E tekintetben a Bíróság többek között megállapította, hogy mivel az állami beavatkozások különböző formákat öltenek, és a hatásaik szerint kell azokat elemezni, nem zárható ki, hogy az állam több egymást követő beavatkozását az EK 87. cikk (1) bekezdésének alkalmazásában egyetlen beavatkozásnak kell tekinteni (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 103. pont). A Bíróság szerint ez lehet a helyzet többek között akkor, ha az egymást követő beavatkozások – többek között az időbeli sorrendjükre, a céljukra és a vállalkozás ezen beavatkozások időpontjában fennálló helyzetére tekintettel – olyan szorosan kapcsolódnak egymáshoz, hogy nem lehet azokat elválasztani (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 104. pont). A Bíróság ebből arra következtetett, hogy a Törvényszék, amikor úgy ítélte meg, hogy szükség van az állami költségvetés csökkenésének, vagy az e költségvetésre háruló terhek olyan, kellőképpen konkrét gazdasági kockázatának azonosítására, amely szorosan kapcsolódik az akár a 2002. december 4-i bejelentésből, akár pedig a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatból eredő különleges előnyhöz, továbbá megfelel az ilyen előnynek, illetve ilyen előny áll vele szemben, tévesen alkalmazta a jogot, mivel olyan jellegű kritériumot alkalmazott, amely eleve kizárja, hogy ezen állami beavatkozásokat a közöttük fennálló kapcsolatok és hatásaik szerint egyetlen beavatkozásnak lehessen tekinteni (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 105. pont).
- 91 Ezt követően a Bíróság a Törvényszék fenti 89. pontban hivatkozott második értékelését vizsgálta meg (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 106–110. pont). E tekintetben a Bíróság lényegében kimondta, hogy bár az állami támogatás fennállásának megállapítása céljából a Bizottságnak egyrészt a kedvezményezettnek nyújtott előny, másrészt pedig az állami költségvetés csökkenése, sőt az e költségvetésre háruló terhek kellőképpen konkrét gazdasági kockázata közötti kellőképpen közvetlen kapcsolatot kell bizonyítania, nem szükséges, hogy az ilyen csökkenés vagy akár az ilyen kockázat

megfeleljen az említett előnynek, vagy azzal egyenértékű legyen, sem az, hogy ezzel az előnnyel szemben ilyen csökkenés vagy ilyen kockázat álljon, sem pedig az, hogy ez az előny ugyanolyan természetű legyen, mint azon állami források elkötelezése, amelyből származik (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 109. és 110. pont).

- 92 A Bíróság így a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 111. pontjában arra a következtetésre jutott, hogy a Törvényszék tévesen alkalmazta a jogot, mind az állami támogatást biztosító állami beavatkozás Bizottság általi azonosításának felülvizsgálata, mind pedig az azonosított előny és az állami források utóbbi által megállapított elkötelezése közötti kapcsolatok vizsgálata során. Ennélfogva hatályon kívül helyezte a megtámadott ítéletet, és megállapította, hogy a többi fellebbezési jogalap vizsgálatára nincs szükség (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 113. és 114. pont).
- 93 Másodsorban a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bíróság rendelkezésére állnak az ahhoz szükséges adatok, hogy érdemben döntsön egyrészt a T-450/04. sz. ügyben a megtámadott határozat 1. cikkének annyiban történő megsemmisítése iránt előterjesztett kérelemről, amennyiben a Bizottság megtagadta, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat állami támogatásoknak minősítse, másrészt pedig a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben a Francia Köztársaság és az FT által a kereseteik alátámasztása érdekében felhozott második jogalap második részéről és a harmadik jogalapról annyiban, amennyiben e rész és e jogalap a megtámadott határozatban tett, a francia állam által az FT részére nyújtott előny fennállására vonatkozó megállapítás ellen irányul (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 116–142. pont).
- 94 Az első részt illetően a Bíróság a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 118. pontjában úgy ítélte meg, hogy hatástalanok a T-450/04. sz. ügyben benyújtott keresetlevélben felhozott, a megtámadott határozat 1. cikkének annyiban történő megsemmisítésére irányuló jogalapok, amennyiben a Bizottság megtagadta, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat állami támogatásoknak minősítse.
- 95 A második részt illetően először is a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 126. pontjában a Bíróság rámutatott arra, hogy a megtámadott határozatnak különösen a (188) és (189) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy a Bizottság az állami támogatás fennállásának megállapítását nem arra a kötelezettségvállalásra alapította, amelyet a francia állam a 2002. július 12-i nyilatkozattal állítólag tett.
- 96 Másodszor a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 129. pontjában a megtámadott határozat (194) és (196) preambulumbekzdésének bizonyos részei alapján a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy a Bizottság úgy vélte, hogy az összességükben vizsgált 2002. december 4-i bejelentés és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat az EK 87. cikke (1) bekezdése értelmében vett, állami források elkötelezésével járó előnyt biztosított. Ezt követően ezen ítélet 130. és 131. pontjában ugyanezen ítélet 103. és 104. pontjára utalva úgy ítélte meg, hogy a Bizottság helyesen vizsgálta együtt e két intézkedést, tekintettel arra, hogy nyilvánvaló, hogy az első nem választható el a másodiktól.
- 97 Harmadszor a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 132–136. pontjában a Bíróság úgy ítélte meg, hogy a Bizottság helyesen vélte úgy, hogy a 2002. december 4-én bejelentett és a Bizottsággal közölt részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett előnyt biztosított az FT-nek, lehetővé téve ez utóbbi számára, hogy kibővítsé finanszírozási eszközeit, és megnyugtassa a piacot esedékes fizetési kötelezettségei teljesítésére vonatkozó képességét illetően. Az állami források elkötelezésére vonatkozó feltételt illetően a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 137. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat a 9 milliárd eurós hitelkeret megnyitására vonatkozik, és jöllehet kétségkívül igaz, hogy az FT nem írta alá az előlegről szóló, neki címzett szerződést, e kedvezményezett bármikor aláírhatta volna azt, biztosítva ezzel magának a jogot, hogy azonnal megkaphassa ezt az összeget. Ugyanezen ítélet 138. pontjában a Bíróság utalt arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban megállapította, hogy 2002. december 5-től az FT a befektetőknek tartott bemutató során úgy írta le a francia állam által biztosított „hitelkeretet”, mint ami azonnal rendelkezésre áll, továbbá hogy ugyanezen a napon az S & P bejelentette, hogy a francia állam azonnal részvényesi hitelt fog nyújtani, továbbá hogy a francia Assemblée nationale

(nemzetgyűlés) Pénzügyi Bizottságának jelezték, hogy a részvényesi előleget „máris az FT rendelkezésére bocsátották”, valamint hogy a Moody’s 2002. december 9-én bejelentette, hogy megerősítést nyert, hogy „a 9 milliárd euró hitelkeretet megnyitották”. Az említett ítélet 139. pontjában a Bíróság arra a következtetésre jutott, hogy tekintettel az állami forrásokra háruló, 9 milliárd euró mértékű esetleges pótlólagos teherre, a Bizottság helyesen állapította meg, hogy a fent hivatkozott előnyt az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami forrásokból nyújtották.

- 98 Végül a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 140. és 141. pontjában a Bíróság megállapította, hogy a Francia Köztársaság és az FT által hivatkozott második és harmadik jogalapot illetően a per állása nem engedi meg a jogvita érdemben való eldöntését, amennyiben e jogalapok a körültekintő magánbefektető kritériuma Bizottság általi alkalmazása ellen irányulnak. Úgy vélte, hogy ugyanez a helyzet a Francia Köztársaság és az FT által hivatkozott, a lényeges eljárási szabályok és a védelemhez való jog megsértésére alapított első jogalapot, valamint a Francia Köztársaság által hivatkozott, az indokolás hiányára alapított negyedik jogalapot, ebből következően pedig a Bouygues társaságok által a vitatott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránt előterjesztett kérelmet illetően. Következésképpen a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 142. pontjában a Bíróság úgy határozott, hogy a T-425/04., a T-444/04. és a T-450/04. sz. ügyet vissza kell utalni a Törvényszék elé annak érdekében, hogy az határozzon az említett részről, valamint az említett jogalapokról, továbbá a hozzá benyújtott azon kérelemről, amelyeket a Bíróság nem bírált el.

A megismételt eljárás és a felek kérelmei

- 99 A fellebbezés tárgyában hozott ítéletet követően a T-425/04 RENV., T-444/04 RENV. és T-450/04 RENV. sz. ügyeket a Törvényszék kibővített első tanácsa elé utalták.
- 100 2013. május 31-én a Francia Köztársaság a T-425/04 RENV. sz. ügyben és az FT a T-444/04 RENV. sz. ügyben, valamint 2013. július 17-én a Bizottság mindkét ügyben az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 119. cikke 1. §-ának megfelelően írásbeli észrevételeket tartalmazó beadványt nyújtott be. A Németországi Szövetségi Köztársaság lemondott arról, hogy ilyen beadványt nyújtson be ezekben az ügyekben.
- 101 2013. július 22-i levelével az FT tájékoztatta a Törvényszéket arról, hogy a társaság neve 2013. július 1-jén Orange-ra változott.
- 102 Mivel a Törvényszék tanácsainak összetételét módosították, az előadó bírót a Törvényszék negyedik tanácsába osztották be, és a T-425/04 RENV., T-444/04 RENV. és T-450/04 RENV. sz. ügyeket a Törvényszék kibővített negyedik tanácsa elé utalták.
- 103 Mivel az előadó bíró nem tudott részt venni az ügy elbírálásában, a Törvényszék elnöke egy másik előadó bíróhoz osztotta az ügyet, és a fent hivatkozott ügyeket a Törvényszék kibővített hatodik tanácsa elé utalták.
- 104 A Törvényszék kibővített hatodik tanácsa elnökének 2014. június 27-i végzéseivel egyrészt a Bouygues társaságokat mint a Bizottság kérelmeinek támogatása érdekében beavatkozó feleket törölték a T-444/04 RENV. sz. ügyből, másrészt pedig a T-450/04 RENV. sz. ügyet törölték a Törvényszék nyilvántartásából, mivel e társaságok visszavonták beavatkozás iránti kérelmüket, és elálltak a keresetüktől.
- 105 A Törvényszék kibővített hatodik tanácsának elnöke 2014. július 15-i végzésében egyesítette a T-425/04 RENV. és a T-444/04 RENV. sz. ügyet a szóbeli szakasz és az ítélethozatal céljából.

- 106 Az előadó bíró javaslata alapján a Törvényszék (kibővített hatodik tanács) az eljárás szóbeli szakaszának megnyitásáról határozott. Az 1991. május 2-i eljárási szabályzat 64. cikke szerinti pervezető intézkedések keretében felhívta a Francia Köztársaságot és a Bizottságot, hogy írásban válaszoljanak bizonyos kérdésekre, aminek utóbbiak a kitűzött határidőn belül eleget tettek.
- 107 2014. augusztus 8-i levelével a Németországi Szövetségi Köztársaság tájékoztatta a Törvényszéket arról, hogy a tárgyaláson nem vesz részt.
- 108 A Törvényszék a 2014. szeptember 24-i tárgyaláson meghallgatta a felek szóbeli előadásait és a Törvényszék által feltett kérdésekre adott válaszait.
- 109 A T-425/04 RENV. sz. ügyben a Németországi Szövetségi Köztársaság által támogatott Francia Köztársaság azt kéri, hogy a Törvényszék:
- teljes mértékben semmisítse meg a megtámadott határozatot;
 - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 110 A T-425/04 RENV. sz. ügyben a Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:
- utasítsa el a keresetet mint megalapozatlant;
 - a Francia Köztársaságot kötelezze a költségek viselésére.
- 111 A T-444/04 RENV. sz. ügyben az FT azt kéri, hogy a Törvényszék:
- semmisítse meg a megtámadott határozatot;
 - a Bizottságot kötelezze a költségek viselésére.
- 112 A T-444/04 RENV. sz. ügyben a Bizottság azt kéri, hogy a Törvényszék:
- utasítsa el a keresetet mint megalapozatlant;
 - kötelezze az FT-t a költségek viselésére.
- 113 A tárgyaláson a Bizottság azt is kérte, hogy a Törvényszék a T-444/04 RENV. sz. ügyben utasítsa el a keresetet mint elfogadhatatlant.

A jogkérdésről

1. A T-444/04 RENV. sz. ügyben benyújtott kereset elfogadhatóságáról

- 114 A tárgyaláson a Bizottság az FT által a T-444/04 RENV. sz. ügyben benyújtott kereset eljáráshoz fűződő érdek hiánya folytán való elfogadhatatlanságára hivatkozott. Előadta, hogy azt követően, hogy a Bouygues társaságok elálltak keresetüktől, és a T-456/04. sz. ügyet a fellebbezés tárgyában hozott ítélettel nem utalták vissza a Törvényszék elé, a megtámadott határozat 2. cikke már nem képezi megsemmisítés iránti kereset tárgyát, és így az FT számára már nincs konkrét, létrejött és fennálló veszélye annak, hogy őt a szóban forgó támogatás visszatérítésére kötelezzék.

- 115 Mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy a Bizottság állításával ellentétben a megtámadott határozat 2. cikke továbbra is megsemmisítés iránti kérelmek tárgyát képezi, mivel mind a Francia Köztársaság, mind az FT a megtámadott határozat teljes egészében történő megsemmisítését kéri. Ez a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelem egyébként a lenti 264–270. pontban kerül megvizsgálásra.
- 116 Ami továbbá az FT-nek a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére irányuló kérelmét illeti, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az eljáráshoz fűződő érdeknek a bírósági határozat kihirdetéséig fenn kell maradnia – ellenkező esetben a kereset okafogyottá válik –, ami feltételezi, hogy a kereset az eredményénél fogva alkalmas arra, hogy az azt kezdeményező fél számára előnnyel járjon (2007. június 7-i Wunenburger kontra Bizottság ítélet, C-362/05 P, EBHT, EU:C:2007:322, 42. pont; 2011. december 7-i Fellah kontra Tanács végzés, T-255/11, EU:T:2011:718, 12. pont).
- 117 A jelen ügyben egyrészt rá kell mutatni, hogy a megtámadott határozat 1. cikkének célja az FT-vel szembeni kötelező joghatások kiváltása, mivel ő az egyedüli kedvezményezettje annak a támogatási intézkedésnek, amelyet a megtámadott határozatban a közös piaccal összeegyeztethetetlennek nyilvánítottak.
- 118 Másrészt meg kell állapítani, hogy függetlenül attól a kérdéstől, hogy az FT ki van-e még téve, vagy sem, valamilyen veszélynek a szóban forgó támogatás visszatérítésére vonatkozó kötelezettséget illetően, a megtámadott határozat 1. cikkének az e vállalkozás által hivatkozott jogalapok alapján történő megsemmisítése azzal a következménnyel járna, hogy e támogatási intézkedés – amely egy javára nyújtott egyedi intézkedés – jogellenességének megállapítása semmis lenne, amely egy a jogi helyzetét módosító és számára haszonnal járó jogi következményt jelent.
- 119 Mindazonáltal az ítélkezési gyakorlatból következik, hogy a felperesnek fennmaradhat a valamely intézmény által hozott jogi aktus megsemmisítéséhez fűződő érdeke egyrészt azért, hogy e jogi aktus állítólagos jogellenessége a jövőben ne ismétlődhessék meg (lásd: 2007. június 7-i Wunenburger kontra Bizottság ítélet, C-362/05 P, EBHT, EU:C:2007:322, 50. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat), másrészt pedig azért, hogy az uniós bíróság megállapítsa, hogy vele szemben jogtalanságot követtek el, így egy ilyen megállapítás egy esetleges, a megtámadott aktussal okozott kár megfelelő módon történő megtérítésére irányuló kártérítés iránti kereset alapjául szolgálhat (lásd ebben az értelemben: 1980. március 5-i Könecke Fleischwarenfabrik kontra Bizottság ítélet, 76/79, EBHT, EU:C:1980:68, 8. és 9. pont; 1998. március 31-i Franciaország és társai kontra Bizottság ítélet, C-68/94 és C-30/95, EBHT, EU:C:1998:148, 74. pont).
- 120 Az előbbi megfontolásokból az következik, hogy az FT-nek továbbra is létrejött és fennálló érdeke fűződik a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítéséhez. Ennélfogva a Bizottság által a tárgyaláson az e vállalkozás által benyújtott keresettel szemben hivatkozott elfogadhatatlansági jogalapot el kell utasítani.

2. A megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére irányuló kérelemről

Előzetes észrevételek

- 121 A T-425/04. sz. ügyben a Francia Köztársaság a keresetének alátámasztása érdekében négy jogalapra, azaz először is a lényeges eljárási szabályok és a védelemhez való jog megsértésére, másodszor az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatás fogalmának és különösen a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazása során elkövetett téves jogalkalmazásra, harmadszor a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok tartalmának vagy állítólagos hatásainak értékelése során elkövetett nyilvánvaló hibákra, negyedszer pedig az EK 253. cikk szerinti indokolás hiányára hivatkozott, valamennyit a megtámadott határozat 1. cikkével szemben felhozva. Írásbeli észrevételeit tartalmazó

2013. május 31-i beadványában a Francia Köztársaság utal arra, hogy teljes egészében fenntartja az első és a negyedik jogalapot, a második és harmadik jogalapokat pedig annyiban, amennyiben azok a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazására vonatkoznak.

- 122 A T-444/04. sz. ügyben az FT a keresetének alátámasztása érdekében három, szintén a megtámadott határozat 1. cikkével szemben felhozott jogalapra hivatkozott, amelyek lényegében megfelelnek a Francia Köztársaság által a T-425/04. sz. ügyben előterjesztett első három jogalaphoz. Írásbeli észrevételeit tartalmazó 2013. május 31-i beadványában az FT utal arra, hogy teljes egészében fenntartja az első jogalapot, a második és a harmadik jogalapot pedig annyiban, amennyiben azok a körültekintő magánbefektető kritériumára vonatkoznak.
- 123 A Francia Köztársaság és az FT az írásbeli észrevételeiket tartalmazó 2013. május 31-i beadványaikban, valamint a Bizottság az írásbeli észrevételeit tartalmazó 2013. július 17-i beadványában az így körülhatárolt jogalapokkal kapcsolatban azokra az érvekre utalnak, amelyeket a T-425/04. és T-444/04. sz. ügyekben benyújtott írásbeli beadványaikban előadtak, és néhány kiegészítő érvet fogalmaznak meg a Bíróság fellebbezés tárgyában hozott ítéletben tett megállapításaira tekintettel.
- 124 A Törvényszék hasznosnak véli, hogy először az első jogalapot, majd ezt követően a második és a harmadik jogalapot együttesen vizsgálja meg, mivel ez utóbbiak egyaránt a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazására vonatkoznak.

A lényeges eljárási szabályok és a védelemhez való jog megsértésére alapított, első jogalapról

- 125 A Francia Köztársaság és az FT által előterjesztett első jogalap két részre oszlik, amelyek közül az első a lényeges eljárási szabályok megsértésére, a második pedig a védelemhez való jog megsértésére vonatkozik.

A lényeges eljárási szabályok megsértéséről

– A felek érvei

- 126 A Francia Köztársaság és az FT azt rója a Bizottság terhére, hogy lényeges eljárási szabályokat sértett meg azzal, hogy nem terjesztette ki a hivatalos vizsgálati eljárást annak érdekében, hogy az a 2002. július 12-i nyilatkozatot is magában foglalja. Azt állítják, hogy ez a nyilatkozat nem tartozott az eljárás megindítását elrendelő határozat hatálya alá, holott az – amint az a megtámadott határozat (192)–(230) preambulumbekzdéséből kiderül – a jelen ügyben „központi elemét” képezi az állítólagos állami támogatás fennállása bizonyításának, és ennél fogva a 659/1999 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „vonatkozó ténybeli és jogi kérdésnek” minősül.
- 127 A Francia Köztársaság hozzáteszi, hogy a Bizottság nem alapíthat érvet arra, hogy a francia hatóságok részletesen véleményezték az érdekelt harmadik felek észrevételeit, valamint 2004. április 28-i jelentést, amelyek a 2002. július 12-i nyilatkozatra vonatkoztak, mivel az ilyen észrevételek vagy az ilyen jelentés nem terjesztheti ki egy, a Bizottság által indított eljárás hatályát, és nem mentesítheti ez utóbbit az eljárás hivatalos kiterjesztésének lefolytatása alól.
- 128 A Francia Köztársaság azt is előadja, hogy ha a francia hatóságok kifejthették volna álláspontjukat a 2002. július 12-i nyilatkozattal kapcsolatban, a Bizottságnak ezt az álláspontot figyelembe kellett volna vennie a megtámadott határozatban, ami ennél fogva más lehetett volna.
- 129 A Bizottság vitatja a Francia Köztársaság és az FT érveit. Lényegében azt állítja, hogy a jelen ügyben tiszteletben tartotta a 659/1999 rendeletben előírt eljárási szabályokat.

– A Törvényszék álláspontja

- 130 Emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság köteles hivatalos, az érdekelt felek tájékoztatásáról is gondoskodó vizsgálati eljárást indítani, amennyiben valamely előzetes vizsgálat végeztével komoly kétségei vannak a szóban forgó intézkedés közös piaccal való összeegyeztethetőségéről. Ebből következően a Bizottság nem kötelezhető arra, hogy az ezen eljárás megindításáról szóló közleményben a szóban forgó intézkedésre vonatkozó végleges elemzést terjesszen elő. Ezzel ellentétben szükséges, hogy kielégítően határozza meg vizsgálatának keretét annak érdekében, hogy az érdekelt feleket ne fossza meg az észrevételeik megtételéhez való joguk lényegétől (2006. május 31-i Kuwait Petroleum [Hollandia] kontra Bizottság ítélet, T-354/99, EBHT, EU:T:2006:137, 85. pont).
- 131 A hivatalos vizsgálati eljárás megindítását elrendelő határozatnak így lehetővé kell tennie az érintett felek számára, hogy hatékonyan részt vegyenek ebben az eljárásban, amelynek során lehetőséget kapnak érveik kifejtésére. E célból elegendő, hogy az érintett felek megismerjék, hogy a Bizottság milyen érvelés alapján jutott előzetesen arra a megállapításra, hogy a szóban forgó intézkedés a közös piaccal összeegyeztethetetlen új támogatásnak minősülhet (2002. április 30-i Government of Gibraltar kontra Bizottság ítélet, T-195/01 és T-207/01, EBHT, EU:T:2002:111, 138. pont; 2002. október 23-i Diputación Foral de Guipúzcoa kontra Bizottság ítélet, T-269/99, T-271/99 és T-272/99, EBHT, EU:T:2002:258, 105. pont).
- 132 Így a 659/1999 rendelet (8) preambulumbekzdéséből és ugyanezen rendelet 6. cikkének (1) bekezdéséből kitűnik, hogy a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozatnak össze kell foglalnia a vonatkozó ténybeli és jogi kérdéseket, a kérdéses intézkedés támogatási jellegére vonatkozóan előzetes értékelést kell tartalmaznia, és ki kell fejtenie a közös piaccal való összeegyeztethetőségével kapcsolatban kétségeket keltő okokat annak érdekében, hogy az érintett tagállam és az egyéb érdekelt felek hasznosan megtehessék észrevételeiket, és hogy ezáltal a Bizottság megkapjon minden, a támogatás közös piaccal való összeegyeztethetőségének értékeléséhez szükséges információt.
- 133 E körülmények között a 659/1999 rendelet 6. cikkének (1) bekezdésében szereplő „vonatkozó ténybeli és jogi kérdések” kifejezést úgy kell érteni, hogy az azokra az alapvető elemekre vonatkozik, amelyek alapján a Bizottság az eljárásnak ebben a szakaszában úgy véli, hogy a szóban forgó intézkedés a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatásnak minősülhet.
- 134 A hivatalos vizsgálati eljárás célja egyébként az, hogy lehetővé tegye a Bizottság számára, hogy megvizsgálja és tisztázza az ezen eljárás megindítását elrendelő határozatban felhozott kérdéseket, és többek között az érintett tagállam és más érdekelt felek észrevételeit összegyűjtve az említett eljárás során új bizonyítékok kerülhetnek a Bizottság birtokába, vagy vizsgálata megváltozhat. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottság végleges határozata a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozatához képest bizonyos eltéréseket mutathat, anélkül azonban, hogy ezen eltérések érvénytelenné tennék a végleges határozatot (2009. március 4-i Olaszország kontra Bizottság ítélet, T-424/05, EU:T:2009:49, 69. pont). Mindazonáltal, bár az állami támogatásokra vonatkozó eljárást szabályozó jogi szövegek nem rendelkeznek kifejezetten valamely folyamatban lévő eljárás helyesbítéséről és kiterjesztéséről szóló határozat elfogadásának lehetőségéről, az ítélkezési gyakorlat elismerte, hogy amennyiben a Bizottság a hivatalos vizsgálati eljárást megindító határozat elfogadását követően észreveszi, hogy ez utóbbi vagy hiányos tényeken, vagy pedig e tények téves jogi minősítésén alapul, helyesbítő határozat elfogadásával lehetősége kell legyen álláspontjának kiigazítására (2011. szeptember 20-i Regione autonoma della Sardegna és társai kontra Bizottság ítélet, T-394/08, T-408/08, T-453/08 és T-454/08, EBHT, EU:T:2011:493, 69–72. pont). Egy ilyen határozat azonban nem indokolt, ha vizsgálatának a hivatalos vizsgálati eljárás megindítását elrendelő határozatban megállapított keretét nem módosította jelentősen, és a Bizottság érvelésének alapját képező jogi és ténybeli érvek lényegében változatlanok maradnak.

- 135 A jelen ügyben, tekintettel többek között a megtámadott határozat 1. cikkére és e határozat (185)–(230) preambulumbekzdésére, valamint a Törvényszék által a második és harmadik jogalap együttes vizsgálatakor az alábbiakban elvégzett értékelésre, nem vitatható, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és önmagában a 2002. július 12-i nyilatkozat, jóllehet a Bizottság azokat nem vette figyelembe a 2002. december 4-én bejelentett és közzölt részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat összefüggéseit alkotó tényezőkként, alapvető szerepet játszottak ezen intézkedés jogellenes támogatásnak való minősítésében.
- 136 Ennélfogva úgy kell tekinteni, amint azt a Francia Köztársaság és az FT helyesen állítja, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat kétségtelenül a 659/1999 rendelet 6. cikkének (1) bekezdése értelmében vett „vonatkozó ténybeli és jogi kérdésnek” minősül, valamint hogy azt ezen az alapon meg kellett volna említeni az eljárás megindítását elrendelő határozatban.
- 137 Meg kell állapítani azonban, hogy a jelen rész nélküli a ténybeli alapot. Az eljárás megindítását elrendelő határozat ugyanis tömören, de megfelelően utal a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra, a 2002. július 12-i nyilatkozatot is beleértve, valamint a Bizottság érvelésében játszott szerepükre.
- 138 Így az eljárás megindítását elrendelő határozat 70. pontjában a Bizottság egy általános kijelentést tesz, amely szerint „állami források elkötelezését jelentheti már egy olyan, az állam részéről tett bejelentés is, amely az állam kötelezettségvállalásáról szól, feltéve hogy ez az elkötelezettség visszavonhatatlan, és ezáltal olyan várakozást és bizalmat kelt a piacon, amelyet tükröz az FT részvényárfolyamának az emelkedése és a hitelminősítő intézetek pozitív reakciója”. Ugyanebben a pontban a Bizottság ezt az általános kijelentést konkrétan a francia hatóságok bejelentésében foglalt tényekkel kapcsolja össze, amelyek egyedül a 2002. decemberi intézkedésekre vonatkoztak, kifejtve, hogy „a [francia] állam kötelezettségvállalásának a bejelentése, amelyet az előleg látszólagos rendelkezésre bocsátása kísér, arra készíti a Bizottságot, hogy emlékeztessen arra, hogy a támogatás odaítéltnak tekinthető, még mielőtt az FT és az ERAP között a hitelkeret rendelkezésre bocsátásról szóló esetleges megállapodást aláírnák”.
- 139 Nem vitatott, amint arra a Francia Köztársaság és az FT helyesen rámutat, hogy ez utóbbi bejelentés a 2002. december 4-i bejelentés. Mindazonáltal az eljárás megindítását elrendelő határozat 40. lábjegyzetéből kitűnik – amely lábjegyzetre e határozat 70. pontja utal –, hogy a Bizottság vizsgálatába belefoglalhatta a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat és különösen a 2002. július 12-i nyilatkozatot. Abban ugyanis hangsúlyozta, hogy „2002 júliusa, de különösen 2002 szeptembere óta a piacot már megnyugtatta a [francia] államnak az FT számára nyújtott támogatása”. Ugyanebben az értelemben rá kell mutatni arra, hogy az eljárás megindítását elrendelő határozat 39. lábjegyzetében a Bizottság azzal szemlélteti a piac várakozására és bizalmára gyakorolt, a fenti 138. pontban említett hatást, hogy többek között az S & P egyik nyilatkozatát idézi, amely szerint „2002 júliusa óta [ez utóbbi] kijelentette, hogy az FT 56%-os részvénytulajdonosától, a francia államtól várt támogatás olyan tényező, amely valószínűleg alátámasztja a csoport befektetési kategóriájú minősítésének fenntartását”.
- 140 Az eljárás megindítását elrendelő határozat 83–85. pontjában egyébként azon előny fennállására vonatkozó elemzésének keretében, amelyet az FT rendes piaci feltételek mellett nem kapott volna meg, a Bizottság nem egyedül a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat rendelkezésre bocsátására utal, hanem az azt megelőző bejelentésre is, mielőtt e határozat 48. lábjegyzetében kijelentené, hogy „[m]ár a múltban is, a francia hatóságok azt sejtető nyilatkozatai, hogy részt vennének az FT feltőkésítésében, pozitív hatással voltak a piacra az FT minősítésének kilátásait illetően”.
- 141 E különböző megállapításokból azt a következtetést kell levonni, hogy az eljárás megindítását elrendelő határozat megfelelően utal a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra, a 2002. július 12-i nyilatkozatot is beleértve, és tartalmazza azokat az alapvető elemeket, amelyek lehetővé teszik, hogy úgy tekintsük, a Bizottság a vizsgálatát nem korlátozta azokra az intézkedésekre, amelyeket neki 2002. december 4-én bejelentettek, hanem azokat együtt értékelhette az ezen intézkedéseket megelőző eseményekkel. Ami ez utóbbi pontot illeti, az eljárás megindítását elrendelő határozat kellően egyértelmű és pontos

módon hivatkozik többek között a francia állam azon stratégiájára, hogy 2002 júliusa óta nyilvánosan bejelenti, hogy támogatja az FT-t, azzal a céllal, hogy visszanyerjék a piacok bizalmát, és biztosítsák ez utóbbi minősítésének fenntartását. Ennélfogva az eljárás megindítását elrendelő határozatból kitűnik, hogy a Bizottság már korábban vizsgálni kívánta a francia kormány korábbi nyilatkozatainak és bejelentéseinek pontos szerepét és hatását.

- 142 Következésképpen úgy kell tekinteni, hogy az eljárás megindítását elrendelő határozat lehetővé tette a Francia Köztársaság és az FT számára, hogy elegendő tudomást szerezzenek a releváns vizsgálati keretről, valamint arról az érvelésről, amely a Bizottságot annak megállapításához vezette, hogy a szóban forgó intézkedések a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatásnak minősülhetnek, valamint hogy észrevételeiket hasznosan terjesszék elő a hivatalos vizsgálati eljárás során.
- 143 Mindenesetre, amint az a jelen jogalap második részének vizsgálata során az alábbiakban részletesen kifejtésre kerül, a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok jogi és gazdasági hatásainak kérdését alaposan megvitatták a hivatalos vizsgálati eljárás során, és mind a Francia Köztársaság, mind az FT pontosan és részletesen előadhatta álláspontját e kérdéssel kapcsolatban. Ennélfogva, még abban az esetben is, ha megállapítást nyerne, hogy az eljárás megindítását elrendelő határozat nem megfelelően utalt a 2002. július 12-i nyilatkozatra, valamint hogy a Bizottság jogellenesen mellőzte a hivatalos vizsgálati eljárás helyesbítésére és kiterjesztésére vonatkozó határozat meghozatalát, arra kellene következtetni, hogy e felek meghallgatáshoz és az eljárásban való részvételhez való jogát tiszteletben tartották.
- 144 Következésképpen a Francia Köztársaság és az FT által előterjesztett első jogalap első részét mint megalapozatlant el kell utasítani.

A védelemhez való jog megsértéséről

– A felek érvei

- 145 A Francia Köztársaság és az FT előadja, hogy a Bizottság megsértette a védelemhez való jogukat, mivel a közigazgatási eljárás során semmikor nem engedélyezte számukra, hogy hasznosan kifejthessék álláspontjukat a jelen ügyben az állami támogatás fennállásának megállapításához vezető új megközelítéssel kapcsolatban, amely abból állt, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozatot vette alapul a 2002 decemberében bejelentett intézkedések minősítéséhez. A Bizottság ugyanis első alkalommal csak a megtámadott határozatban utalt erre a megközelítésre. E határozat elfogadását megelőzően tehát nem tudták kifejtetni véleményüket az állami támogatásokra vonatkozó szabályokra tekintettel a 2002. júliusi nyilatkozatnak a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat minősítésére gyakorolt jogi és gazdasági hatásaival kapcsolatban.
- 146 A Francia Köztársaság úgy véli, hogy a Bizottság nem alapíthat érvet arra, hogy a francia hatóságok véleményt nyilváníthattak a harmadik érdekelt felek észrevételeiről, valamint a 2004. március 22-i és április 28-i jelentésekről, amelyek nagyrészt a 2002. július 12-i nyilatkozat jogi természetére és piacra gyakorolt hatásaira vonatkoztak, annak megállapítása érdekében, hogy védelemhez való jogukat teljes mértékben tiszteletben tartották, mivel a harmadik érdekelt felek és szakértők nyilatkozatai csak őket magukat kötik. Ugyanebben az értelemben a Francia Köztársaság és az FT rámutat, hogy az általuk a közigazgatási eljárás során a harmadik érdekelt felek észrevételeivel és e két jelentéssel kapcsolatban tett észrevételek csak annak az állításnak a vitatására irányultak, amely szerint az említett nyilatkozat önmagában állami támogatásnak minősül.
- 147 A Francia Köztársaság egyébként ismét megerősíti, hogy a Bizottságnak ki kellett volna terjesztenie a hivatalos vizsgálati eljárást annak érdekében, hogy abba belefoglalja a 2002. július 12-i nyilatkozatot. A Bizottságnak legalábbis egy levelet kellett volna küldenie a francia hatóságokhoz, hogy tájékoztassa őket a szóban forgó új megközelítésről, és felhívja őket arra, hogy terjesszék elő azzal kapcsolatos észrevételeiket.

- 148 Végül a Francia Köztársaság és az FT azt állítja, hogy ha lehetőségük lett volna arra, hogy hasznosan kifejtsek álláspontjukat a 2002. július 12-i nyilatkozattal és a Bizottság új megközelítésével kapcsolatban, a Bizottságnak azt figyelembe kellett volna vennie a megtámadott határozatban, amely bizonyosan más lett volna. A megtámadott határozat (263) preambulumbekzdéséből ugyanis kitűnik, hogy a Bizottság az állami támogatás hiányára következtetett volna, ha nem vehette volna figyelembe az említett nyilatkozatot a bejelentett intézkedések vizsgálatakor.
- 149 A Bizottság vitatja a Francia Köztársaság és az FT érveit.
- A Törvényszék álláspontja
- 150 Előzetesen emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a védelemhez való jog tiszteletben tartása – valamennyi olyan eljárásban, amelyet valaki ellen folytatnak, és amely esetlegesen e személynek sérelmet okozó jogi aktushoz vezet – uniós jogi alapelv, amelyet különös szabályozás hiányában is biztosítani kell (1986. július 10-i Belgium kontra Bizottság ítélet, 234/84, EBHT, EU:C:1986:302, 27. pont; 2000. március 30-i Kish Glass kontra Bizottság ítélet, T-65/96, EBHT, EU:T:2000:93, 32. pont).
- 151 Először is meg kell vizsgálni, hogy megsértették-e a Francia Köztársaság védelemhez való jogát.
- 152 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti hivatalos vizsgálati eljárás keretében a védelemhez való jog tiszteletben tartása megköveteli, hogy az érintett tagállamnak lehetősége legyen hatékonyan kifejteni álláspontját a Bizottság által felhozott tények és körülmények valóságtartalma és relevanciája, és azon dokumentumok tekintetében, amelyekkel a Bizottság alátámasztja az uniós jog megsértésére vonatkozó állítását, valamint az érintett harmadik felek által az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján előterjesztett észrevételekre vonatkozóan. Amennyiben a tagállamnak nem volt lehetősége megjegyzést fűzni ezekhez az észrevételekhez, a Bizottság nem szerepeltetheti azokat az ezen állam ellen irányuló határozatában (lásd: 2011. november 15-i Bizottság és Spanyolország kontra Government of Gibraltar és Egyesült Királyság ítélet, C-106/09 P és C-107/09 P, EBHT, EU:C:2011:732, 165. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 153 Meg kell állapítani, hogy az ügy irataiból kiderül, hogy a Francia Köztársaság részletesen ismertette álláspontját a hivatkozott tények és körülmények valóságtartalmával és relevanciájával, valamint a harmadik érdekelt felek által ismertetett észrevételekkel kapcsolatban, így a fenti 152. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlatból származó kötelezettségeket teljes mértékben tiszteletben tartották.
- 154 Ami különösen a 2002. július 12-i nyilatkozatot illeti, azonkívül, hogy az eljárás megindítását elrendelő határozat arra megfelelően utalt (lásd a fenti 130–142. pontot), meg kell állapítani, hogy a Francia Köztársaság megkapta, és 2004. június 10-i beadványában részletesen véleményezte a Bizottság külső szakértőinek 2004. március 22-i és április 28-i jelentéseit, amelyek a Bizottság által adott megbízásnak megfelelően pontosan a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és különösen a 2002. július 12-i nyilatkozat jogi természetére és piacra gyakorolt hatásaira vonatkoztak.
- 155 Ezt megelőzően a 2003. július 29-i beadványban a Francia Köztársaság már véleményt nyilvánított különösen a Bouygues társaságok 2003. április 11-i észrevételeivel kapcsolatban, amelyek szintén hosszú fejtegetéseket tartalmaztak a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és köztük a 2002. július 12-i nyilatkozat jogi és gazdasági hatásait illetően.
- 156 Ezenkívül a Francia Köztársaság, amint azt egy, a Törvényszék által a 2014. szeptember 24-i tárgyaláson feltett kérdésre adott válaszában megerősítette, még a Bizottság szervezeti egységeivel tartott 2004. június 16-i és 23-i két ülésen is kifejtette, hogy milyen következményeket kell tulajdonítani a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatoknak.

- 157 A Francia Köztársaság egyébként hasznosan nem alapíthat érvet arra, hogy a 2004. április 28-i jelentésben, valamint az egyes érdekelt felek észrevételeiben védett központi érv az volt, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat önmagában állami támogatásnak minősült, mivel ez a körülmény valójában csak megerősíti, hogy e nyilatkozat jogi és gazdasági hatásainak kérdését megvitatták, és hogy a Bizottság azt tisztázni kívánta.
- 158 Hasonlóképpen a Francia Köztársaság arra sem alapíthat érvet, hogy a Bizottságot nem kötik az érdekelt felek észrevételei, sem pedig saját szakértői jelentéseinek megállapításai. Ugyanis, bár ezek az információk nem kötik ténylegesen a Bizottságot, ez utóbbinak a Szerződés állami támogatásokra vonatkozó alapvető rendelkezéseinek gondos végrehajtása érdekében meg kell azokat vizsgálnia (lásd ebben az értelemben: 1998. április 2-i Bizottság kontra Sytraval és Brink's France ítélet, C-367/95 P, EBHT, EU:C:1998:154, 62. pont). Az a fontos, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok jogi és gazdasági hatásait megvitassák a közigazgatási eljárásban, ami a jelen ügyben meg is történt.
- 159 Nem lehet helytálló a Francia Köztársaság azon érve sem, amely a jelen ügyben a Bizottság által a jogellenes állami támogatás fennállásának megállapítása érdekében elfogadott megközelítés állítólagosan új jellegén alapul. Utóbbi ugyanis végleges határozatának meghozatala előtt nem köteles arra, hogy az abban elfogadni kívánt jogi elemzést – bármennyire új legyen is ezen elemzés – az érintett tagállammal vagy más érdekelt felekkel közölje. E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy az ítélezési gyakorlat szerint sem az állami támogatásokra vonatkozó rendelkezésekből, sem az ítélezési gyakorlatból nem tűnik ki, hogy a kérdéses intézkedés jogi megítélése céljából a Bizottság köteles lenne meghallgatni a támogatás kedvezményezettjét, vagy hogy az érintett tagállamot – és *a fortiori* a támogatás kedvezményezettjét – a határozatának elfogadása előtt tájékoztatnia kellene álláspontjáról, ha az érdekelt feleket és az érintett tagállamot felhívták észrevételeik megtételére (lásd: 2004. július 8-i Technische Glaswerke Ilmenau kontra Bizottság ítélet, T-198/01, EBHT, EU:T:2004:222, 198. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).
- 160 Ebből következik, hogy a Francia Köztársaság nem állíthatja megalapozottan, hogy a védelemhez való jogát megsértették.
- 161 Másodszor, ami az FT-t illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság az állami támogatások tárgyában folytatott közigazgatási eljárást csak az érintett tagállammal szemben indítja meg. Tehát csak ez utóbbit mint a megtámadott határozat címzettjét illeti meg ténylegesen a védelemhez való jog (lásd: 2009. július 1-jei Operator ARP kontra Bizottság ítélet, T-291/06, EBHT, EU:T:2009:235, 35. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat). A támogatások kedvezményezett vállalkozásai kizárólag az EK 88. cikk (2) bekezdése szerinti érintetteként vehetnek részt ebben az eljárásban (1999. december 16-i Acciaierie di Bolzano kontra Bizottság ítélet, T-158/96, EBHT, EU:T:1999:335, 42. pont). Az ítélezési gyakorlat rájuk alapvetően a Bizottság információforrásának szerepét osztja az e rendelkezés szerint indított közigazgatási eljárásban. Ebből következően az érdekeltek, akik nem hivatkozhatnak az eljárás alá vont személyeket megillető védelemhez való jogra, csupán azon joggal élhetnek, hogy a közigazgatási eljárásban az eset körülményeire tekintettel megfelelő mértékben részt vehetnek (1998. június 25-i British Airways és társai kontra Bizottság ítélet, T-371/94 és T-394/94, EBHT, EU:T:1998:140, 59. és 60. pont; 2003. március 6-i Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság ítélet, T-228/99 és T-233/99, EBHT, EU:T:2003:57, 125. pont).
- 162 Ezenkívül megállapítást nyert, hogy az érdekeltek tájékoztatáshoz való joga nem terjeszkedhet túl a Bizottság általi meghallgatáshoz való jogon. Különösen nem terjeszkedhet addig az általános jogosultságig, hogy a hivatalos vizsgálati eljárás során felmerült valamennyi esetlegesen jelentős kérdéssel kapcsolatban kifejtessék véleményüket (lásd: 2009. november 30-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, T-427/04 és T-17/05, EBHT, EU:T:2009:474, 149. pont, valamint az ott hivatkozott ítélezési gyakorlat).

- 163 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy az FT-nek mint érdekelt félnek az eljárási jogait teljes mértékben tiszteletben tartották. Ennélfogva a Bizottság valamennyi érdekelt fél, köztük az FT tudomására hozta a szóban forgó támogatási intézkedésre vonatkozó eljárás megindítását azzal, hogy az *Európai Unió Hivatalos Lapjának* 2003. március 12-i számában az EK 88. cikk (2) bekezdése alapján közzétette az észrevételek megtételére való felhívást, az eljárás megindítását elrendelő határozatot, valamint annak összefoglalását. Ebben a határozatban a Bizottság egyértelműen kifejtette azokat az indokokat, amelyek alapján előzetesen arra következtetett, hogy a szóban forgó intézkedések állami támogatásoknak minősülnek (az eljárás megindítását elrendelő határozat (68)–(71), (81)–(106) és (109)–(115) preambulumbekzdése), és elemezte e támogatások esetleges összeegyeztethetőségét a közös piaccal (az eljárás megindítását elrendelő határozat (121)–(132) preambulumbekzdése). Az FT, amint azt egyébként beadványaiban kifejezetten elismeri, hasznosan ismertethette álláspontját a Bizottság által az említett határozatban felhozott különböző tényekkel és kifogásokkal kapcsolatban.
- 164 A fenti 130–142. pontban ismertetett megfontolásokból egyébként kitűnik, hogy az eljárás megindítását elrendelő határozat megfelelően utalt a 2002. július 12-i nyilatkozatra, valamint hogy az érdekelt felek védelemhez való joga alapján a Bizottság nem volt köteles határozatot hozni az eljárás kiterjesztéséről, és a hivatalos vizsgálati eljárás során nem volt köteles arra sem, hogy részletesebben kifejtse jogi értékelését ezzel a nyilatkozattal kapcsolatban.
- 165 Ezenkívül és mindenestre, még a tulajdonképpeni védelemhez való jog alapján is vizsgálva az FT által a jelen rész alátámasztására hivatkozott érveket, meg kell állapítani, hogy a jelen ügyben nem sértették meg az említett jogot.
- 166 Az ügy irataiból ugyanis kiderül, hogy a Bizottság, bár nem volt köteles azt megtenni, a 2004. március 22-i és április 28-i jelentéseket közölte az FT-vel, amely a hivatalos vizsgálati eljárásban benyújtott több jogi és gazdasági tanulmányban, amelyek annak bizonyítására irányultak, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok jellegükből adódóan nem minősülhetnek állami támogatásnak, részletesen véleményezte azokat. Az ügy irataiból az is kitűnik, hogy az FT megküldött a Bizottságnak egy 2004. január 12-én kelt jelentést, amelyet egyik jogi szakértője fogalmazott meg, és többek között az érdekelt felek észrevételein alapult. Ezenkívül utalni kell a fenti 157–159. pontban említett megfontolásokra, amelyek az FT-re is érvényesek.
- 167 A fentiekre tekintettel az első jogalap második részét mint megalapozatlant el kell utasítani. Következésképpen az első jogalapot teljes egészében el kell utasítani.

A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazásával kapcsolatban elkövetett téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított, második és harmadik jogalapról

A felek érvei

- 168 Második jogalapjuk keretében a Francia Köztársaság és az FT többek között azt állítja, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a körültekintő magánbefektető kritériumát.
- 169 E tekintetben először is a Francia Köztársaság és az FT azt kifogásolja, hogy a Bizottság alkalmazta ezt a kritériumot a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra – és elsősorban a 2002. július 12-i nyilatkozatra –, holott ez utóbbiakat nem lehetett állami támogatásnak minősíteni, mivel azok nem tartalmazták állami források visszavonhatatlan elkötelezését. Elutasítják a Bizottság azon elképzelését, amely szerint e nyilatkozatok és a 2002. decemberi intézkedések az FT folyamatos megmentésére irányuló eljárás részét képezik, és előadják, hogy ezen folyamat „eseményei” közül önmagában véve egyik sem minősülhet állami támogatásnak, valamint hogy az említett folyamat kiindulópontja nem az állam bármiféle jogi kötelezettségvállalása volt. Hozzáteszik, hogy ez a megközelítés paradox módon megfosztja a tagállamot attól a lehetőségtől, hogy gondossággal és óvatossággal gyakorolja körültekintő befektetői

feladatait, meggyőződve arról, hogy valamennyi releváns feltétel teljesül azt megelőzően, hogy bármilyen kötelezettséget vállal. Végül a 2002. július 12-i nyilatkozat tárgyát képező elhatározások nem különböznek azoktól, amelyeket egy magánbefektető tett volna hasonló körülmények között.

- 170 Másodszor a Francia Köztársaság és az FT előadja, hogy a Bizottság nem alkalmazhatta volna a körültekintő magánbefektető kritériumát két olyan különböző eseményre, mint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és a 2002. decemberi intézkedések, amelyek nem minősültek egyetlen beavatkozásnak. Azok az állami beavatkozások, amelyekkel kapcsolatban a Bíróság a fellebbezés tárgyában hozott ítéletben megállapította, hogy nem zárható ki eleve, hogy egyetlen beavatkozásnak tekinthetők, a 2002. december 4-i bejelentés és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat. A Bíróság tehát nem ítélte meg úgy, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és a 2002. decemberi intézkedések egyetlen beavatkozásnak minősülnek. Mindenesetre a Bíróság által a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 103. és 104. pontjában az azon esetek meghatározása érdekében támasztott kritériumok, amikor az egymást követő beavatkozások olyan szoros kapcsolatban állnak egymással, hogy lehetetlen azokat elválasztani, a jelen ügyben nyilvánvalóan nem teljesülnek.
- 171 Harmadszor a Francia Köztársaság és az FT előadja, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a körültekintő magánbefektető kritériumát azzal, hogy úgy vélte, hogy a 2002. decemberi intézkedéseket nem abban az időpontban kell vizsgálni, amikor azokat meghozták, hanem az előzetes, 2002 júliusában fennálló helyzetből kezdődően, és ezenfelül nem kell figyelembe venni az e két időpont között bekövetkezett eseményeket. Vitatják a Bizottság azon állítását, amely szerint a 2002. decemberi helyzetet „megfertőzte” a 2002. július 12-i nyilatkozat, és az már nem felelt meg a rendes piaci feltételeknek. Hozzáteszik, hogy egy olyan megközelítés, mint amelyet a Bizottság a jelen ügyben alkalmaz, nyilvánvalóan ellentétes a jogbiztonság elvével, mivel az állami támogatás fogalmának egy szubjektív, bizonytalan és önkényes értelmezését közli a tagállamokkal és az érintett vállalkozásokkal.
- 172 Harmadik jogalapjuk keretében a Francia Köztársaság és az FT azt rója a Bizottság terhére, hogy nyilvánvaló mérlegelési hibákat követett el a körültekintő magánbefektető kritériuma alkalmazásának értékelése során.
- 173 E tekintetben a Francia Köztársaság lényegében azt kifogásolja, hogy a Bizottság úgy vélte, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat a piacok állami források elkötelezéseiként észlelhetnék. Hangsúlyozza, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat megtételének idején még nem született döntés azoknak az intézkedéseknek a természetéről, amelyeket a francia állam az FT-t érintően tenni szándékozott, és különösen, hogy nem hoztak semmiféle, a francia állam komoly kötelezettségvállalásának minősíthető befektetési döntést. A Bizottság elmélete egyébként ellentmond a gazdasági miniszter e nyilatkozatban tett nagyon általános és pontatlan elhatározásainak is, amelyekből kitűnik, hogy egy esetleges állami beavatkozásra piaci feltételek mellett és egyedül a vállalkozás bizonyított pénzügyi nehézségeinek fennállása esetén kerülne sor, amely eset ebben az időpontban még nem következett be. Ami a francia kormány a hitelminősítő intézetekkel 2002 júliusában fennálló kapcsolatait illeti, azok korántsem voltak szokatlanok vagy kivételesek, és a többségi részvényes felelősségébe tartoznak, amelynek körültekintő magatartása magában foglalja többek között azt, hogy rendszeresen és figyelmesen nyomon kövesse vállalkozásainak minősítését.
- 174 A maga részéről az FT először is hangsúlyozza, hogy a Bizottság nyilvánvaló mérlegelési hibát követett el azzal, hogy úgy vélte, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat egy, a francia állammal azonos helyzetben lévő referenciabefektető nem tudta volna megtenni. Azt állítja, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozattal a francia állam egyszerűen csak befolyást kívánt gyakorolni a piacok magatartására hitelezői, valamint fizetőképes és megbízható adósi jóművének köszönhetően. A pénzügyi piacok működésének különös szabályait használta fel az FT gazdasági helyzetének stabilizálása érdekében, ahogy azt egy összehasonlítható helyzetben lévő magánrészvényes is megtehetné volna. E nyilatkozatból egyértelműen kitűnik, hogy a francia állam még nem határozott biztos és visszavonhatatlan beavatkozásról. Ami a 2002. szeptember 13-i és október 2-i nyilatkozatokat illeti,

- azok szintén általánosak és pontatlanok. Az FT hozzáteszi többek között, hogy azóta, hogy 2002. szeptember 12-én közzétette féléves beszámolóit, amelyekből kitűnnek a jó operatív eredmények, de a pénzügyi struktúra egyensúlyának hiánya is, a francia állam megtette a megfelelő intézkedéseket.
- 175 Másodszor az FT azt állítja, hogy a Bizottság nem bizonyította, hogy a 2012. július 12-i nyilatkozat olyan fertőző hatással volt a piacok helyzetére, amely egészen 2002 decemberéig eltartott.
- 176 A második jogalappal kapcsolatban a Bizottság először is azt kifogásolja, hogy a Francia Köztársaság és az FT statikusan és „fényképszerűen” értelmezi a szóban forgó műveletet, továbbá megszorítóan, részlegesen és tévesen értelmezi a megtámadott határozatot. Márpedig a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot megelőző események részekre bontott vizsgálata nem lehetséges. A Bizottság utal arra, hogy a megtámadott határozat (187), (222) és azt követő preambulumbekzdéseiben egyébként kifejtette azokat az okokat, amelyek miatt a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot együtt kellett vizsgálnia. Azt állítja, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat közötti tárgyi és gazdasági kapcsolatra figyelemmel a francia állam 2002 júliusától kezdődően tanúsított magatartását összességében kellett vizsgálni. Hozzáteszi, hogy a francia hatóságok stratégiája az FT megmentésének folyamatába illeszkedett, amely nem korlátozódott a 2002. decemberi eseményekre.
- 177 A jelen ügyben a megtámadott határozat (36)–(56) preambulumbekzdésében bemutatott főbb események sorozata egyértelműen mutatja a Francia Köztársaság által kinyilvánított, az FT támogatására irányuló szándékot, melynek célja, hogy megakadályozza az FT minősítésének későbbi lerontását. E tekintetben a pénzügyi piacok nem tájékoztak arról, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok kötelező erejűek voltak-e, vagy sem, illetve hogy azok visszavonhatatlan kötelezettségvállalást fejeztek-e ki, vagy sem. Az már inkább a Francia Köztársaság által keltett benyomás, hogy az FT támogatására vonatkozó kötelezettségvállalás határozott és kötelező erejű, amely döntő jelentőségű volt mind a hitelminősítő intézetek, mind a piac felfogása szempontjából, figyelembe véve az FT-részvény árfolyamának a 2002. július 12-i nyilatkozatot követő emelkedését. Következésképpen az a kérdés, hogy vajon a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok támogatást valósítottak-e meg, vagy sem, már nem releváns, mivel e nyilatkozatoknak a részvényesi előlegre vonatkozó 2002. decemberi ajánlat formájában való megnyilvánulásakor bebizonyosodott egyrészt, hogy a kötelezettségvállalás így visszavonhatatlanná vált, másrészt pedig, hogy az nem felel meg a magánbefektető kritériumának, tekintettel arra, hogy egy ilyen befektető rendes piaci feltételek mellett már nem avatkozik be.
- 178 A Bizottság szerint egy magánbefektető nem tett volna a francia hatóságok által 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokhoz hasonló nyilatkozatokat. Tekintettel az FT 2002-ben rendkívül egyensúlyhiányos pénzügyi helyzetére, arra, hogy az igazgatótanács által az adósságok felszámolására 2002 márciusában bejelentett tervet megvalósíthatatlannak ítélték, arra, hogy az FT elveszítette a piacok bizalmát, arra, hogy akkoriban semmilyen, az irányításának és eredményeinek javítását célzó intézkedést nem hoztak, és semmilyen átfogó vizsgálatot nem rendeltek el, valamint arra, hogy a francia kormánynak saját állítása szerint nem volt egyértelmű elképzelése arról, hogy milyen megoldást válasszon az FT válsághelyzetének kezelésére, egy körültekintő magánbefektető óvatosabb lett volna a piacok megnyugtatására irányuló nyilatkozataiban. A Bizottság emlékeztet arra, hogy a jelen ügyben úgy vélte, hogy nem rendelkezik elegendő bizonyítékkal, hogy minden kétséget kizáró módon alátámassza, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok állami források visszavonhatatlan elkötelezésének és ennélfogva az EK 87. cikk értelmében vett támogatásoknak minősülnek. Mindamellet jogában áll megvizsgálni, hogy a 2002. júliusihoz hasonló körülmények között egy körültekintő magánbefektető is vállalta volna-e ugyanezt a kockázatot, amely egyrészt a piacon az e nyilatkozatok hitelességéhez kötődő gazdasági kockázatból és másrészt jogi kockázatból állt, mivel e nyilatkozatokat több nemzeti jogrend alapján is kötelező erejűnek tekinthették volna. Mindebből arra következtetett, hogy 2002 júliusától kezdve lehetetlenné vált az állami és a magánbefektető rendes piaci helyzetben tanúsított magatartásának összehasonlítása, mivel egyetlen magánbefektető sem lett volna képes olyan módon befolyásolni a piacot, ahogy azt a francia hatóságok tették a 2002 júliusa óta tett nyilatkozataikkal.

Ebből kifolyólag a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a körültekintő magánbefektető kritériumának egyedül a 2002. decemberi helyzetre való alkalmazása téves, mivel abban az időpontban már nem lehetett megítélni az FT helyzetét rendes piaci körülmények között.

- 179 A Bizottság elutasítja azt az állítást, mely szerint álláspontja akadályozza a tagállamokat abban, hogy körültekintő befektetőként járjanak el. A Bizottság így a francia állam és a magán gazdasági szereplő magatartásának összehasonlítására szorítkozott annak a folyamatnak a teljes időtartamában, amely végén ezen állam a támogatását részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat formájában konkretizálta, amely ajánlat nem más, mint az FT-nek a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal bejelentett megfelelő intézkedésekkel való támogatására vonatkozó elvi döntésének gyakorlati megvalósítása. Ugyanakkor ezen egyértelmű és kategorikus kötelezettségvállalás nyilvános megjelenése a piac tekintetében olyan pénzügyi kockázatokkal járt, amelyeket egy magánbefektető legalábbis ilyen meggondolatlanul, az FT gazdasági helyzetére vonatkozó alapos tájékozódás nélkül nem tett volna meg. A közigazgatási eljárás során maguk a francia hatóságok elismerték, hogy 2002. július 12-én nem ismerték sem az FT pontos helyzetét, sem a konszolidációjához szükséges hatékony eszközöket. Ilyen helyzetben minden körültekintő részvényes tartózkodott volna olyan nyilatkozatok megtételétől, melyekből a piacokon a saját pénzügyi helyzetének veszélyeztetésére alkalmas, akár jövőbeli kötelezettségek származhatnak.
- 180 Másodszor a Bizottság előadja, hogy nem követett el semmilyen hibát azzal, hogy úgy vélte, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat, valamint a részvényesi előlegre vonatkozó, 2002. december 4-én bejelentett és közölt ajánlatot az EK 87. cikk (1) bekezdésére tekintettel együtt kell vizsgálni. Azt állítja, hogy a Bíróság által a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 103. és 104. pontjában megállapított kritériumok a jelen ügyben teljesülnek, és a tényállás ezen ítélet 3–19. pontjában szereplő összefoglalásából nyilvánvaló módon kitűnik, hogy szoros és felbonthatatlan kapcsolat van a nyilatkozatok és ezen ajánlat között. E tekintetben előadja elsődlegesen, hogy a szóban forgó állami beavatkozások időben közel voltak egymáshoz, és valamennyien az FT megmentésére irányuló átfogó stratégiába illeszkedtek, másodlagosan, hogy ezeknek a különböző beavatkozásoknak egyetlen céljuk annak elkerülése volt, hogy az FT súlyos likviditási válságba kerüljön 2003-ban, és harmadlagosan, hogy az FT helyzete nem változott jelentősen 2002 júliusa és decembere között.
- 181 Harmadszor a Bizottság vitatja a Francia Köztársaság és az FT arra vonatkozó érvét, hogy nem indulhatott volna ki a 2002. júliusi helyzetből annak érdekében, hogy a 2002. decemberi intézkedésekre alkalmazza a körültekintő magánbefektető kritériumát. Elutasítja azon állításukat, amely szerint csak a 2002. júliusi helyzetet vette figyelembe, figyelmen kívül hagyva így az ezen időpont és 2002 decembere között elfogadott intézkedéseket. Véleménye szerint a francia hatóságok valamennyi 2002 júliusa utáni intézkedését a 2002. július 12-i nyilatkozattal „fertőzött” összefüggésben tették. Így a bankszindikátus 2002 szeptemberében csak azért ülhetett össze, mert a FT minősítését e nyilatkozatnak köszönhetően fent lehetett tartani. Megismétli, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat csak az FT támogatására irányuló, nyilvánosan 2002 júliusában megjelenő elvi döntés megvalósulását jelenti. Mivel a körültekintő magánbefektető kritériumát e megvalósulás időpontjától alkalmazta, nem lehet a Bizottság terhére róni, hogy megsértette a jogbiztonság elvét.
- 182 Ami a harmadik jogalapot illeti, a Bizottság először is előadja, hogy a francia államnak az FT támogatására vonatkozó döntése 2002. július 12. óta „elvieken egyértelmű” volt, még ha a kötelezettségvállalásának módjait ebben az időben nem is pontosították. A 2002. július 12-i nyilatkozat „az államnak az FT támogatására irányuló hiteles kötelezettségvállalási stratégiájának” részét képezte, és azt a piacok is így észlelték. E nyilatkozat szó szerinti elemzéséből, valamint összefüggéseiből kitűnik, hogy ez a kötelezettségvállalás egyértelmű volt, és hogy azt ezenfelül megismételték. Ezt az a tény is megerősíti, hogy a francia hatóságok közvetlenül kapcsolatba léptek a fő piaci szereplőkkel annak érdekében, hogy azok közvetítsenek a befektetők felé. A Bizottság hozzáteszi, hogy bizonyította, hogy a piacok ilyen észlelését megerősítette azok reakciója, valamint a pénzügyi elemzők megjegyzései is.

- 183 A Bizottság szerint az a tény, hogy a francia állam saját magatartását körültekintőnek minősítette, nem vonja kétségbe kötelezettségvállalásának feltétel nélküli jellegét. Ugyanígy az FT pénzügyi problémái esetleges bekövetkezésének említése nem alkalmas arra, hogy azt e kötelezettségvállalás felfüggesztő vagy elállási feltételeként lehessen értelmezni. Nincs olyan tényező ugyanis, amely lehetővé teszi annak bizonyítását, hogy a piac akármilyen feltételt észlelt volna e tekintetben. Ha a gazdasági miniszter az uniós jog tiszteletben tartása érdekében feltételhez akarta volna kötni a kötelezettségvállalását, azzal a kifejezett fenntartással kellett volna élnie, amely szerint minden későbbi beavatkozást előzetesen közölnek a Bizottsággal, és azt csak annak Bizottság általi jóváhagyását követően hajtják végre.
- 184 Másodszor az FT érveire válaszul a Bizottság többek között előadja, hogy a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 4., 6., 10., 15. és 133. pontjában a Bíróság megerősítette azon elemzését, amely szerint a 2002. július 12-i nyilatkozat biztos hatással volt a piacok helyzetére, mivel az FT minősítését csak „a francia állam kijelentései miatt” tartották meg a biztos befektetési kategóriában. Azt állítja, hogy ha ez a nyilatkozat ilyen hatással járt, az szükségszerűen azért volt így, mert a piac úgy vélte, hogy az a francia állam hiteles kötelezettségvállalását fejezi ki. Hozzáteszi, hogy magának az FT-nek az érveléséből is kitűnik, hogy a francia állam arra várt, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok hatást gyakoroljanak a piacra, és hogy ezek a hatások döntőek voltak a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat bejelentéséhez.

A Törvényszék álláspontja

– A releváns ítélkezési gyakorlat felidézése

- 185 Emlékeztetni kell arra, hogy az EK-Szerződés 87. cikkének (1) bekezdése szerint, ha a Szerződések másként nem rendelkeznek, a közös piaccal összeegyeztethetetlen a tagállamok által vagy állami forrásból bármilyen formában nyújtott olyan támogatás, amely bizonyos vállalkozásoknak vagy bizonyos áruk termelésének előnyben részesítése által torzítja a versenyt, vagy azzal fenyeget, amennyiben ez érinti a tagállamok közötti kereskedelmet.
- 186 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett „támogatásnak” történő minősítés megköveteli, hogy az e rendelkezésben szereplő valamennyi feltétel teljesüljön (lásd: 2010. szeptember 2-i Bizottság kontra Deutsche Post ítélet, C-399/08 P, EBHT, EU:C:2010:481, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 187 Így ahhoz, hogy valamely nemzeti intézkedést az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett állami támogatásnak lehessen minősíteni, először is állami beavatkozásról vagy állami forrásból történő beavatkozásról kell, hogy szó legyen, másodszor ennek a beavatkozásnak alkalmasnak kell lennie arra, hogy érintse a tagállamok közötti kereskedelmet, harmadszor a kedvezményezettjét szelektív előnyben kell részesítenie, negyedszer pedig torzítania kell a versenyt, vagy azzal kell fenyegetnie (lásd: Bizottság kontra Deutsche Post ítélet, fenti 186. pont, EU:C:2010:481, 39. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 188 Ami e feltételek közül az elsőt illeti, csak az állami források útján közvetlenül vagy közvetetten nyújtott, vagy az állam számára kiegészítő terhet jelentő előnyök lehet az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében vett támogatásoknak minősíteni. Ugyanis magának e rendelkezésnek a szövegéből, valamint az EK 88. cikkben bevezetett eljárási szabályokból az következik, hogy az állami forrásoktól különböző eszközök útján nyújtott előnyök nem tartoznak a szóban forgó rendelkezések hatálya alá (lásd ebben az értelemben: 1993. március 17-i Sloman Neptun ítélet, C-72/91 és C-73/91, EBHT, EU:C:1993:97, 19. pont; 1998. december 1-jei Ecotrade-ítélet, C-200/97, EBHT, EU:C:1998:579, 35. pont; 2001. március 13-i PreussenElektra-ítélet, C-379/98, EBHT, EU:C:2001:160, 58. pont).
- 189 Az ítélkezési gyakorlatból az is következik, hogy nem szükséges minden esetben bizonyítani, hogy állami források átruházása történt, ahhoz, hogy az egy vagy több vállalkozásnak biztosított előnyt az EK 87. cikk (1) bekezdése értelmében állami támogatásnak lehessen minősíteni (lásd ebben az

- értelemben: 1994. március 15-i Banco Exterior de España ítélet, C-387/92, EBHT, EU:C:1994:100, 14. pont; 1999. május 19-i Olaszország kontra Bizottság ítélet, C-6/97, EBHT, EU:C:1999:251, 16. pont; 2002. május 16-i Franciaország kontra Bizottság ítélet, C-482/99, EBHT, EU:C:2002:294, 36. pont).
- 190 Azzal a feltétellel kapcsolatban, amely szerint a szóban forgó intézkedést a kedvezményezettje részére nyújtott előnyként kell elemezni, emlékeztetni kell arra, hogy az állandó ítélkezési gyakorlat szerint formájától függetlenül állami támogatásnak minősül az a beavatkozás, amely közvetlenül vagy közvetve alkalmas vállalkozások előnyben részesítésére, illetve amely olyan gazdasági előnynek tekintendő, amelyben a kedvezményezett vállalkozás rendes piaci feltételek között nem részesülhetett volna (lásd: Bizottság kontra Deutsche Post ítélet, fenti 186. pont, EU:C:2010:481, 40. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 191 Így támogatásoknak kell tekinteni többek között azokat a beavatkozásokat, amelyek különböző formában enyhítik a vállalkozás költségvetésének általános terheit, és amelyek ezáltal, anélkül hogy a szó szoros értelmében szubvenciók lennének, azokkal azonos természetűek és hatásúak (lásd ebben az értelemben: Banco Exterior de España ítélet, fenti 189. pont, EU:C:1994:100, 13. pont; 2000. szeptember 19-i Németország kontra Bizottság ítélet, C-156/98, EBHT, EU:C:2000:467, 25. pont).
- 192 Az állandó ítélkezési gyakorlatból egyébként az következik, hogy a hatóságok által valamely vállalkozás tőkéjébe történő beavatkozás, történjék az bármilyen formában, az EK 87. cikk értelmében vett állami támogatásnak minősülhet, ha az e cikkben szereplő feltételek teljesülnek (lásd: 1994. szeptember 14-i Spanyolország kontra Bizottság ítélet, C-278/92–C-280/92, EBHT, EU:C:1994:325, 20. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat; 2003. május 8-i Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság ítélet, C-399/00 és C-328/99, EBHT, EU:C:2003:252, 36. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 193 Az állandó ítélkezési gyakorlatból ugyanakkor az is kitűnik, hogy a köz- és magánvállalkozások közötti egyenlő bánásmód elvéből az következik, hogy az állam által közvetlenül vagy közvetetten, a rendes piaci feltételeknek megfelelő körülmények között egy vállalkozás rendelkezésére bocsátott tőke nem minősül állami támogatásnak (lásd: Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság ítélet, fenti 192. pont, EU:C:2003:252, 37. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat). Ily módon azok a feltételek, amelyeknek valamely intézkedésnek meg kell felelnie ahhoz, hogy az EK 87. cikk értelmében vett „támogatás” fogalma alá tartozzon, nem teljesülnek, ha a kedvezményezett állami vállalkozás az állami források felhasználásával rendelkezésére bocsátott előnnyel azonos előnyhöz a rendes piaci feltételek között is hozzájuthatott volna, e mérlegelést pedig az állami vállalkozások esetében főszabály szerint a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazásával kell lefolytatni (lásd ebben az értelemben: 2012. június 5-i Bizottság kontra EDF és társai ítélet, C-124/10 P, EBHT, EU:C:2012:318, 78. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).
- 194 Az ítélkezési gyakorlat szerint meg kell különböztetni egyrészt a tagállam azon szerepét, amikor valamely vállalkozás részvényeseként, másrészt pedig azt, amikor közhatalmi szervként jár el. A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazása végeredményben attól függ, hogy az érintett tagállam ne közhatalmi szervként, hanem részvényesi minőségében nyújtson gazdasági előnyt egy vállalkozásnak (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra EDF és társai ítélet, fenti 193. pont, EU:C:2012:318, 80. és 81. pont).
- 195 Ennélfogva azt kell mérlegelni, hogy hasonló körülmények között egy magánbefektető, melynek mérete összehasonlítható az állami szektort irányító szervezetek méretével, meg tudott volna-e valósítani ugyanilyen jelentős pénzügyi hozzájárulást, különös tekintettel az említett hozzájárulások időpontjában rendelkezésre álló információkra és az előre látható fejlődési irányokra (lásd: Olaszország és SIM 2 Multimedia kontra Bizottság ítélet, fenti 192. pont, EU:C:2003:252, 38. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

196 Ezen elemzés szempontjából mérlegelni kell, hogy az intézkedést egy rendes piaci feltételek mellett működő, az érintett tagállaméhoz lehető legközelebbi helyzetben lévő magánbefektető is megtette volna-e; ennek során csak az érintett tagállam részvényesi minőségében fennálló helyzetéhez kapcsolódó előnyöket és kötelezettségeket kell figyelembe venni, kizárva azokat, amelyek az állam közhatalmi minőségéhez kapcsolódnak (Bizottság kontra EDF és társai ítélet, fenti 193.pont, EU:C:2012:318, 79. pont).

– A Bizottság megtámadott határozatban kifejtett érvelésének felidézése

197 Miután emlékeztettünk ezekre az elvekre, röviden emlékeztetni kell a Bizottság érvelésére, amely alapján a megtámadott határozat (230) preambulumbekzdésében megállapítja, hogy a jelen ügyben nem teljesül a körültekintő magánbefektető kritériuma.

198 A Bizottság abból az előfeltevésből indul ki, amely szerint a 2002. július 12-i nyilatkozattal, amelynek tartalmát a 2002. szeptember 13-i és október 2-i nyilatkozat megerősítette és pontosította, a francia hatóságok 2002 júliusában elvi döntést hoztak az FT támogatására. A részvényesi előlegre vonatkozó, 2002. december 4-én bejelentett és közölt ajánlat csak ezen elvi döntés „megvalósulásának” (vagy „konkretizálódásának”) minősül. Ennélfogva a Bizottság úgy véli, hogy nem elemezhetette ezt az ajánlatot a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok figyelembevétele nélkül, hanem egy általános megközelítést kellett elfogadnia e tekintetben (lásd különösen: a megtámadott határozat (185)–(187), (202)–(207), (213), (222)–(224) és (226) preambulumbekzdése).

199 A Bizottság azt állítja továbbá, hogy tekintettel többek között arra a bonyolult pénzügyi helyzetre, amelyben az FT 2002 júliusában volt, a piacok bizalmának elvesztésére ebben az időben, 2002. októberig a vállalat ellenőrzésének hiányára, valamint 2002. decemberig a megvalósítható adósságleépítési terv hiányára, egy körültekintő magánbefektető „2002 július óta” (vagy „2002 júliusában”) nem tett volna a francia állam által megfogalmazott nyilatkozatokhoz hasonló nyilatkozatokat, amelyek gazdasági szempontból alkalmasak lettek volna arra, hogy komolyan elkötelezzék szavahihetőségét és jóhírét, jogi szempontból pedig alkalmasak lettek volna arra, hogy már ettől az időponttól arra kötelezzék, hogy pénzügyileg támogassa a vállalatot (lásd különösen: a megtámadott határozat (206), (210), (217), (221), (228) és (229) preambulumbekzdése).

200 A Bizottság szerint ugyanis a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok eléggé világosak, pontosak és szilárdak ahhoz, hogy 2002 júliusától hiteles módon tükrözzék a francia államnak az FT támogatására vonatkozó szilárd kötelezettségvállalásának fennállását. Ezt különösen az a tény bizonyítja, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat az FT részvényeinek és kötvényeinek a „szokatlan és jelentős” értéknövekedését váltotta ki, valamint ezt bizonyítják egyes pénzügyi elemzők e nyilatkozatot követően tett megjegyzései is, a jelen ügyben azok, amelyeket a Deutsche Bank 2002. július 22-i jelentése, valamint az S & P 2002. július 12-i sajtóközleménye tartalmaz (lásd a fenti 5. pontot). A Bizottság arra a tényre is hivatkozik, hogy a francia állam 2002 júliusától kezdődően bejelentett támogatása meghatározó volt az FT minősítésének befektetési kategóriában való megtartása szempontjából, tekintettel arra, hogy e minősítés lerontása „rendkívül negatív következményekkel járhatott volna a vállalat pénzügyi helyzetére” (lásd különösen: a megtámadott határozat (186), (190), (191), (207)–(212), (219)–(222), (225) és (227) preambulumbekzdése).

201 A Bizottság úgy véli, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok ennél fogva „megfertőzték” a piacok észlelését, és „befolyásolták” a gazdasági szereplők magatartását 2002 decemberében. Ebből azt a következtetést vonja le, hogy azokat a piaci feltételeket, amelyek mellett a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot 2002 decemberében bejelentették, nem lehetett rendesnek tekinteni, és úgy véli, hogy ezen intézkedés gazdasági ésszerűségének értékeléséhez ennél fogva a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok hatásától nem „fertőzött” piaci helyzetet kellett alapul venni, vagyis az ez utóbbi időpontot megelőző állapotot (lásd különösen: a megtámadott határozat (186), (190), (191), (207)–(212), (219)–(222), (225), (227) és (228) preambulumbekzdése). Márpedig ilyen összefüggésben

valószínűtlen, hogy egy körültekintő magánbefektető „részvényesi előleget nyújtott volna, igen jelentős pénzügyi kockázatot vállalva pusztán önmaga” (a megtámadott határozat (229) preambulumbekzdése). Ugyanebben az értelemben a Bizottság utal arra, hogy „az FT minősítésének a romlása minden részvényesi előleget valószínűtlenné, vagy legalábbis költségesebbé tett volna” (a megtámadott határozat (222) és (225) preambulumbekzdése).

– Arról az intézkedésről, amelyre a Bizottságnak a körültekintő magánbefektető kritériumát alkalmaznia kellett

- 202 Hangsúlyozni kell, hogy a körültekintő magánbefektető kritériuma alkalmazásának szükségszerű előfeltétele, hogy a vállalkozás érdekében tett állami intézkedések állami forrásokból származó előnyt nyújtsanak (lásd ebben az értelemben: Bizottság kontra EDF és társai ítélet, fenti 193. pont, EU:C:2012:318, 89. pont; Westdeutsche Landesbank Girozentrale és Land Nordrhein-Westfalen kontra Bizottság ítélet, fenti 161. pont, EU:T:2003:57, 180. és 181. pont).
- 203 A Törvényszék előtti korábbi eljárásban 2009. április 21-én tartott tárgyaláson ez utóbbi kérdésére válaszul valamennyi fél egyébként kifejezetten elismerte, hogy az állami forrásokból származó előny jelenléte a körültekintő magánbefektető kritériuma alkalmazásának előfeltétele. A jelen eljárásban 2014. szeptember 24-én tartott tárgyaláson, miután a Törvényszék ismét rákérdezett arra, a Francia Köztársaság és az FT megismételte álláspontját, míg a Bizottság visszatért a sajátjához, és így egy, a fenti 202. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlattal ellentétes álláspontot képviselt.
- 204 Hozzá kell tenni, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság a fenti 202. és 203. pontban hivatkozott elveknek megfelelő megközelítést követett, amennyiben mindenekelőtt a (194)–(196) preambulumbekzdésben állami forrásokból nyújtott előny fennállását kívánta bizonyítani, és ezt követően a (197) preambulumbekzdésben megállapította, hogy meg kell vizsgálnia, hogy ez az előny „megfelel-e a körültekintő magánbefektető elvének”.
- 205 A jelen ügyben a Bíróság által a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 127–139. pontjában megfogalmazott megállapításokból, valamint a lenti 256–261. pontban szereplő fejtegetésekből kitűnik, hogy a megtámadott határozatban a 2002. december 4-i bejelentést, valamint a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot együttesen tekintették olyan állami intézkedésnek, amely állami forrásokból származó gazdasági előnyt biztosított az FT-nek, és amelyet állami támogatásnak minősítettek.
- 206 Következésképpen, ahogy azt a Francia Köztársaság és az FT helyesen előadja, a Bizottságnak e két, együttesen vett intézkedésre kellett volna a körültekintő magánbefektető kritériumát alkalmaznia.
- 207 Márpedig meg kell állapítani, amint többek között a fenti 198–201. pontból következik, hogy a megtámadott határozatban a Bizottság mindenekelőtt a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra alkalmazta ezt a kritériumot annak megállapítása érdekében, hogy a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat, ahogy azt 2002. december 4-én bejelentették és közölték, állami támogatásnak minősül.
- 208 Ennélfogva a Bizottság csak azért állíthatta később mellékesen, hogy erre az ajánlatra nem a rendes piaci feltételeknek megfelelő körülmények mellett került sor, és hogy ezen ajánlatot a 2002 júliusát megelőző helyzetre tekintettel kell elemezni – amely helyzetben egy ilyen ajánlat nagyon valószínűtlen lett volna –, mert először is úgy vélte, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok nem felelnek meg az említett kritériumnak.
- 209 Ugyanis, még ha a megtámadott határozat kissé zavaros is e tekintetben, abból, valamint a Bizottság által beadványaiban és a 2014. szeptember 24-én tartott tárgyaláson adott magyarázataiból kitűnik (lásd a lenti 225. pontot), hogy az utóbbi által képviselt elképzelés az, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok azért rendelkeztek a piaci helyzetet „fertőző” hatással, mert azok állítólagosan nem feleltek meg a körültekintő magánbefektető kritériumának.

- 210 Emellett, amint azt a Francia Köztársaság és az FT helyesen hangsúlyozza, bár a Bizottság állította, hogy figyelembe vette „a [francia] kormány 2002 július és december közötti nyilatkozatait” (a megtámadott határozat (203) preambulumbekzdése) vagy a „kérdéses nyilatkozatok összességét” (a megtámadott határozat (213) preambulumbekzdése) a körültekintő magánbefektető kritériumának elemzéséhez, meg kell állapítani, hogy valójában majdnem kizárólagosan egyedül a 2002. július 12-i nyilatkozatra támaszkodott e tekintetben (lásd különösen: a megtámadott határozat (221) és (229) preambulumbekzdése).
- 211 A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazását illetően a 2002. július 12-i nyilatkozat központi jellegének e megállapítását a Bizottság több, a Törvényszékhez benyújtott beadványaiban szereplő állítása is megerősíti. Azokban ugyanis kifejti többek között, hogy ez a nyilatkozat olyan kockázatot tartalmazott, amelyet „egy magánbefektető nem vállalt volna ebben az időpontban”, valamint hogy „2002 júliusától kezdődően lehetlenné vált az állami befektető magatartásának a rendes piaci körülmények mellett eljáró magánbefektető magatartásával való összehasonlítása”, mivel „valamennyi [2002] júliusa óta bekövetkező esemény az [említett nyilatkozattal] »fertőzött« piaci helyzetben [következett be]” (a T-425/04. sz. ügyben az ellenkérelem 96–98. és 138. pontja, a T-425/04. sz. ügyben a viszonzválasz 69–74. és 82. pontja, a T-425/04 RENV. sz. ügyben a Bizottság írásbeli észrevételeit tartalmazó 2013. július 17-i beadványának 106–109. pontja, a T-444/04. sz. ügyben az ellenkérelem 85–87. és 164. pontja, a T-444/04. sz. ügyben a viszonzválasz 59–64. és 73. pontja, a T-444/04 RENV. sz. ügyben a Bizottság írásbeli észrevételeit tartalmazó 2013. július 17-i beadványának 78–81. pontja).
- 212 A körültekintő magánbefektető kritériumának lényegében egyedül a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra és egyedül a 2002. július 12-i nyilatkozatra történő alkalmazása annál is inkább téves, mivel – amint arra a Bizottság a megtámadott határozat (188), (189), (218) és (219) preambulumbekzdésében rámutatott – nem rendelkezett elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy állást foglalhasson abban a kérdésben, hogy e nyilatkozatok önmagukban állami támogatásnak minősülhetnek-e.
- 213 Kétségtől nem vitatható, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok gazdasági előnyt nyújtottak az FT-nek.
- 214 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban a jogilag megkövetelt módon bizonyította, hogy e nyilatkozatok többek között lehetővé tették az FT minősítésének befektetési kategóriában tartását, valamint a pénzügyi piacok bizalmának visszanyerését, lehetővé tették, hogy az FT könnyebben és olcsóbban jusson a 15 milliárd eurós rövid lejáratú adósságának refinanszírozásához szükséges új hitelhez, és végül hozzájárultak törekeny pénzügyi helyzetének stabilizálásához, amely 2002 júniusában és júliusában jelentősen leromlott (lásd különösen a megtámadott határozat (212), (221), (222) és (225) preambulumbekzdését).
- 215 Hozzá kell tenni, hogy az FT állításával ellentétben a Bizottság megalapozottan vélte úgy, hogy a 2002 júliusa óta tett ismételt támogatási nyilatkozatokból származó előnyös hatások 2002 decemberéig kitartottak. Ezt bizonyítja többek között az S & P 2002. december 17-i, a 2002. december 4-i bejelentésre válaszul tett nyilatkozata (lásd: a fenti 33. pont), valamint a Moody's 2003. februári nyilatkozata (lásd a fenti 34. pontot).
- 216 Ezzel szemben nem bizonyított, hogy a fenti 214. pontban azonosított előny állami forrásokból származik. Márpedig az ítélkezési gyakorlat szerint az állami támogatás fennállásának megállapításához a Bizottságnak egyrészt a kedvezményezettnek nyújtott előny, másrészt pedig az állami költségvetés csökkenése, sőt az e költségvetésre háruló terhek kellőképpen konkrét gazdasági kockázata közötti kellőképpen közvetlen kapcsolatot kell bizonyítania (lásd ebben az értelemben: 2011. szeptember 8-i Bizottság kontra Hollandia ítélet, C-279/08 P, EBHT, EU:C:2011:551, 111. pont).

- 217 E tekintetben elegendő rámutatni arra, hogy a megtámadott határozat (188), (189), (218) és (219) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy maga a Bizottság úgy vélte, hogy nem rendelkezik elegendő bizonyítékkal ahhoz, hogy minden kétséget kizáró módon megállapíthassa, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok állami források elkötelezését jelentik. Ezenkívül a Törvényszék által a jelen ügyekben neki feltett írásbeli kérdésre adott válaszában a Bizottság a fent hivatkozott preambulumbekzdésekre utalva pontosította, hogy „nem kétséges, hogy nem döntötte el azt a kérdést, hogy ezek nyilatkozatok, amelyeket a releváns nemzeti jogra tekintettel jogilag és gazdaságilag is kötelező erejűnek lehet tekinteni, mint ilyenek e ténynél fogva hogyan minősülhetnek állami forrásokat elkötelező támogatási intézkedéseknek”. A Bizottság hozzátette, hogy így kívánta hangsúlyozni azon „valós kockázatok” fennállását, hogy egyrészt az említett nyilatkozatokat jogilag kötelezőként lehet észlelni, másrészt pedig, hogy azoknak gazdasági következményei lehetnek, azonban körültekintően eljárva nem kívánt állami források elkötelezésének fennállására következtetni egyedül e kockázatok alapján.
- 218 A fentiek alapján meg kell állapítani, hogy a Bizottság tévesen alkalmazta a jogot azzal, hogy a körültekintő magánbefektető kritériumát elsődlegesen és lényegében a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokra és egyedül a 2012. július 12-i nyilatkozatra alkalmazta.
- Arról az időpontról, amelyet a Bizottságnak a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazásához alapul kellett vennie
- 219 Az ítélezési gyakorlat szerint egy intézkedésnek az EK 87. cikk szempontjából való értékelése során valamennyi releváns elemet, valamint azok összefüggéseit is figyelembe kell venni (2009. december 15-i EDF kontra Bizottság ítélet, T-156/04, EBHT, EU:T:2009:505, 221. pont). Ugyanebben az értelemben a Bíróság kifejtette, hogy annak vizsgálatakor, hogy egy állam úgy járt-e el, mint egy körültekintő befektető egy piacgazdaságban, a pénzügyi támogatási intézkedések meghozatalának idején fennálló körülményekből kell kiindulni annak értékelésekor, hogy az állam gazdasági szempontból ésszerű módon járt-e el (Franciaország kontra Bizottság ítélet, fenti 189. pont, EU:C:2002:294, 71. pont).
- 220 Egyébként emlékeztetni kell arra, hogy az ítélezési gyakorlat szerint annak meghatározása szempontjából, hogy a hatóságoknak egy vállalkozás tőkéjébe való beavatkozása állami támogatás jellegű-e, értékelni kell, hogy hasonló körülmények között egy összehasonlítható méretű magánbefektető ugyanilyen jelentőségű tőkeemelést hajtott volna-e végre, különös tekintettel az említett hozzájárulások időpontjában rendelkezésre álló információkra és az előrelátható fejlődési irányokra (lásd a fenti 195. pontot).
- 221 A fenti 219. és 220. pontban hivatkozott ítélezési gyakorlatnak megfelelően a körültekintő magánbefektető kritériumát a Bizottságnak tehát egy olyan időpontot alapul véve kell alkalmaznia, amikor az állami támogatásnak minősíthető pénzügyi támogatásra vonatkozó állami intézkedést elfogadták.
- 222 Ebből következik, hogy a jelen ügyben a Bizottságnak a körültekintő magánbefektető kritériumát mindenekelőtt nem csak a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlattal összekapcsolt 2002. december 4-i bejelentésre kellett volna alkalmaznia (lásd a fenti 202–218. pontot), hanem emellett e feladat végrehajtásához annak az időszaknak – a jelen ügyben 2002 decemberének – az összefüggéseit kellett volna alapul vennie, amikor a francia állam ezt az intézkedést meghozta.
- 223 Márpedig azon a tényen kívül, hogy a Bizottság csak másodjára és mellékesen alkalmazta a körültekintő magánbefektető kritériumát az említett intézkedésre, ezt a korábbi, 2002 júliusában fennálló helyzettel összefüggésben tette (lásd különösen a megtámadott határozat (228) preambulumbekzdését).

- 224 A Bizottság nem igazolhatja álláspontját azzal, hogy a 2002 decemberében létező piaci feltételeket „megfertőzték” vagy rendkívüli mértékben torzították a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és különösen a 2002. július 12-i nyilatkozat.
- 225 E tekintetben rá kell mutatni arra, hogy miután a Törvényszék arra a 2014. szeptember 24-én tartott tárgyaláson rákérdezett, a Bizottság kijelentette, hogy az említett nyilatkozatok „fertőző” hatására vonatkozó érvének egyedüli jogi alapja az EK 87. cikk és különösen a körültekintő magánbefektető kritériuma.
- 226 Márpedig, amint az a fenti 212–217. pontban már megállapításra került, a Bizottság a megtámadott határozatban nem foglalt állást abban a kérdésben, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, amelyek tekintetében nem bizonyította, hogy állami források elkötelezését tartalmazzák, önmagukban állami támogatásnak minősülhetnek-e.
- 227 Nem vitatott, hogy a fenti 220. pontban hivatkozott ítélkezési gyakorlat szerint az állam magatartásának a magánbefektetővel való összehasonlítását a szóban forgó pénzügyi hozzájárulások időpontjában rendelkezésre álló információkat és az előrelátható fejlődési irányokat figyelembe véve kell elvégezni. Ez azt jelenti, hogy nem vehetők figyelembe a támogatás nyújtását követő események és információk, de semmiképpen nem tiltja meg a Bizottság számára, hogy figyelembe vegye a szóban forgó támogatás összefüggéseinek részét képező korábbi eseményeket és a támogatás hatásait. Ennélfogva a francia állam magatartása gazdasági ésszerűségének értékeléséhez a Bizottság minden, ezen összefüggéseket jellemző elemet figyelembe vehetett, amelyek a jelen ügyben nem korlátozódtak a 2002. decemberi eseményekre.
- 228 Másképp kifejezve, a Bizottság teljes mértékben jogosult volt, hogy elemzésébe bevegye a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat mint „korábbi érdemleges [helyesen: objektíve érdemleges] tények[et]” (a megtámadott határozat (185) preambulumbekzdése), és mint olyanokat, amelyek „lehetővé teszik, hogy jobban meg lehessen érteni a 2002. decemberi intézkedések okait és jelentőségét” (a megtámadott határozat (186) preambulumbekzdése).
- 229 Mindazonáltal, bár a „rendelkezésre álló információk” vonatkozhatnak olyan múltbeli eseményekre és objektív körülményekre, mint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, nem fogadható el, hogy önmagukban ezek a korábbi események és körülmények alkossák döntő mértékben a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazásához releváns referenciakeretet. Ellenkezőleg, figyelembe véve a rendelkezésre álló információk alapján elvégzendő, jövőre vonatkozó elemzés szükségességét, a múltbeli események és körülmények figyelembevétele nem teszi lehetővé a legutóbbi események és objektív körülmények figyelembevételének mellőzését, mivel ez utóbbiak döntőek lehetnek ezen, jövőre vonatkozó elemzés szempontjából, vagy azért, mert érvénytelenné teszik a korábbi tényeket, vagy azért, mert meghatározzák a kedvezményezett gazdasági helyzetének és piaci szerepének jövőbeli fejlődését. Ennélfogva a korábbi események, még ha legalábbis részben meghatározó objektív tényeknek is minősülnek az újabb események bekövetkezése szempontjából, nem szüntethetik meg ezen újabb események jelentőségét, ha kitűnik, hogy ez utóbbiak, mint például a szerkezetátalakítási intézkedések, tényleges hatással voltak erre a fejlődésre.
- 230 A jelen ügyben a Bizottság nyilvánvalóan elferdítette ezt az előfeltevést, mivel olyan releváns események sorát mulasztotta el figyelembe venni, amelyek tényleges befolyással voltak a francia állam 2002. decemberi döntésére, vagyis a pénzügyi piacok bizalmának helyreállításán és az FT minősítésének fenntartásán kívül elsősorban a vállalaton belül végrehajtott szerkezetátalakítási és az egyensúly visszaállítására irányuló intézkedéseket, köztük az új igazgatótanács által 2002 októbere és decembere között kidolgozott Ambition 2005 tervet, amely előírta többek között egy, a vállalat működési eredményének javítására irányuló terv, az ún. „TOP-terv” végrehajtását. Más olyan lényeges elemek figyelembevételétől is tartózkodott, mint a bankszindikátus 2002. szeptemberi kötelezettségvállalása, amellyel garantálták az FT tőkeemelésének megfelelő végrehajtását a magánbefektetőket terhelő részről, a nem stratégiai eszközök FT általi elidegenítése 2002 júliusa és decembere között körülbelül

2,5 milliárd euró összeg erejéig, 2002 októberében a vállalat új igazgatótanácsának a felállítása, valamint 2002 novemberében annak a jogvitának az eldöntése, amelyet az FT indított a Mobilcom német piaci szereplő ellen. E körülmények összessége egyébként az FT működési kilátásainak és teljesítményének nettó javulásához vezetett 2002 második félévében, amint azt a Francia Köztársaság rendkívül meggyőző módon bizonyította a Törvényszék által a jelen eljárásban feltett írásbeli kérdésre adott válaszában. Hozzá kell tenni, hogy a megtámadott határozat (260) preambulumbekzdésében a Bizottság rámutat arra, hogy nem lenne célszerű csupán a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat alapul venni a szóban forgó támogatás számszerűsítésében, mivel „az [e] nyilatkozatok előtti piaci helyzet felhasználása, ha lehetővé is teszi, hogy figyelembe vegyék a francia hatóságok előzetes nyilatkozatait [helyesen: előzetes nyilatkozatai által a piacokra gyakorolt hatást], nem teszi lehetővé e hatások elkülönítését más események esetleges hatásaitól, mint az FT vezetésében bekövetkezett változás vagy az Ambition 2005 terv”.

- 231 A megtámadott határozat (228) preambulumbekzdéséből és a Bizottság beadványaiból kiderül, hogy a körütekintő magánbefektető kritériumának alkalmazása során a Bizottság valójában nem mérlegelte e különböző meghatározó körülményeket. Sőt, szándékosan elutasította azok figyelembevételét ebben az összefüggésben, mivel úgy vélte, hogy visszaható módon és a „fertőzésre” vonatkozó érve alapján a különösen a 2002 júniusa és júliusa közötti időszakban bekövetkezett múltbeli tényeket kell figyelembe vennie.
- 232 E körülmények között úgy kell tekinteni, hogy a Bizottság megközelítése, amely a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok állítólagos „fertőző” hatásának figyelembevételéhez szükségesnek tartotta azt a ténybeli helyzetet, amelyben a francia állam végül 2002 decemberében elfogadta a konkrét támogatási intézkedéseket, az FT-nek a 2002. július 12-i nyilatkozatot megelőzően fennálló gazdasági és pénzügyi helyzetéhez hasonlítani, mesterséges és nyilvánvalóan téves. Következésképpen a Bizottság nem állíthatta megalapozottan, hogy a piac 2002. decemberi helyzetét nem lehet alapul venni, hanem az említett nyilatkozatokkal nem „fertőzött” piaci helyzetre kell támaszkodni.
- 233 Végül a Bizottság azon érvelése, amely szerint egy körütekintő magánbefektető nem tett volna a francia kormány által 2002 júliusától kezdődően megfogalmazott nyilatkozatokhoz hasonló nyilatkozatokat, nyilvánvaló mérlegelési hibán alapul, amely további indokot jelent az általa hivatkozott „fertőzésre” vonatkozó érv elutasítására.
- 234 Emlékeztetni kell arra, hogy ez az érvelés azon az előfeltevésen alapul, amely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és elsősorban a 2002. július 12-i nyilatkozat „pusztán gazdasági szempontból alkalmasak [voltak] arra, hogy komolyan elkötelezzék [a francia állam] szavahihetőségét és jóhírét, és jogi szempontból pedig alkalmasak [voltak] arra, hogy mindenesetre már ettől az időponttól arra kötelezzék, hogy pénzügyileg támogassa az [FT-t]” (a megtámadott határozat (229) preambulumbekzdése). A Bizottság szerint ugyanis ezek a nyilatkozatok „elégge világosak, pontosak és szilárdak [voltak] ahhoz, hogy kinyilvánítsák a [francia] állam hitelt érdemlő elkötelezettségének meglétét” az FT támogatását illetően (a megtámadott határozat (208) preambulumbekzdése). Legalábbis a piaci szereplők észlelték egy ilyen szilárd kötelezettségvállalásának a fennállását (a megtámadott határozat (206), (213), (220) és (221) preambulumbekzdése). Márpedig a Bizottság szerint arra a válsághelyzetre tekintettel, amelyben az FT 2002 júliusában volt, egy körütekintő magánbefektető nyilvánosan nem tett volna olyan támogatási nyilatkozatokat, amelyek ilyen pénzügyi kockázatokat tartalmazhattak, legalábbis azt megelőzően, hogy teljesen tájékozódott volna e vállalat gazdasági helyzetéről (a megtámadott határozat (229) preambulumbekzdése).
- 235 E tekintetben mindenekelőtt rá kell mutatni, hogy nem elegendő, hogy a piac egyszerűen a francia hatóságok szilárd kötelezettségvállalását feltáróként észlelhessen azok nyilatkozatait, annak megállapításához, hogy azok a Bizottság által hivatkozotthoz hasonló hátrányos gazdasági vagy jogi következményekkel járhatnak. Egy ilyen következtetés feltételezi, hogy az érintett nyilatkozatok elégge világosak, pontosak és szilárdak ahhoz, hogy konkrétan ilyen kötelezettségvállalást tartalmazzanak. A

támogatás fennállása elismerésének ugyanis objektív megállapításokon, és nem pusztán a piaci szereplők észlelésén kell alapulnia (lásd ebben az értelemben: 2008. június 26-i SIC kontra Bizottság ítélet, T-442/03, EBHT, EU:T:2008:228, 126. pont). Ennélfogva az a végeredményben bizonyított tény (lásd a fenti 214. pontot), hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok pozitív hatással voltak a piaci szereplők észlelésére, amely lehetővé tette többek között az FT minősítésének befektetői kategóriában tartását, valamint a pénzügyi piacok bizalmának visszanyerését, nem lehet döntő.

- 236 A 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok természetének elemzéséből az következik továbbá, hogy azok nem tartalmaztak olyan szilárd kötelezettségvállalást a francia állam részéről, amely a Bizottság által hivatkozott hátrányos következményeket okozhat.
- 237 Ennélfogva először is, ami a 2002. július 12-i nyilatkozatot illeti, meg kell állapítani, hogy ezt a nyilatkozatot a gazdasági miniszter elsősorban a francia állam mint az FT többségi részvényese képviselőjeként tette („[t]öbbségi részvényesek vagyunk [...]”). E minőségében kifejezetten biztosította, hogy a beavatkozás módjától függetlenül a francia állam körültekintő befektetőként fog eljárni („[a]z állam mint részvényes körültekintő befektetőként fog eljárni [...]”). E tekintetben a Bizottság nem terjesztett elő semmilyen olyan elemet, amely alkalmas annak bizonyítására, hogy a francia államnak az a szándéka, hogy jövőbeli beavatkozását a körültekintő magánbefektető kritériumának tiszteletben tartásához köti, e nyilatkozat időpontjában még csak kinyilvánított volt, nem pedig valódi és komoly.
- 238 Ezenkívül a 2002. július 12-i nyilatkozat homályos és pontatlan volt azokkal a lehetséges támogatási intézkedésekkel kapcsolatban, amelyeket a francia állam egy későbbi, akkor még nem ismert szakaszban megtehet („körültekintő befektetőként fog eljárni, és [...] meghoznánk a megfelelő intézkedéseket”). Ezen ígéretek nyitott és homályos jellegét illetően a Bizottság alaptalanul következtetett a francia állam állítólagos kötelezettségvállalásának egyértelműségére, amelynél egyedül az „intervenció módozatait [helyesen: beavatkozás eszközeit], nevezetesen a [...] végrehajtás [...] módozatait” kellett még pontosítani (a megtámadott határozat (209) preambulumbekzdése), mivel egy ilyen egyértelmű kötelezettségvállalás szükségszerűen feltételezi ezen esetleges jövőbeli beavatkozás jellegének és terjedelmének meghatározását. Márpedig, ahogy azt a Deutsche Bank 2002. július 22-i jelentése – amelyre maga a Bizottság is támaszkodott a megtámadott határozat (221) preambulumbekzdésében és 146. lábjegyzetében – megerősíti, a 2002. július 12-i nyilatkozatra tekintettel a piac még nem határozhatta meg a francia állam e jövőbeli beavatkozásának jellegét és terjedelmét („[az FT] javára szolgált a piac növekvő bizalma, miszerint a [francia] kormány valamilyen módon kezelni fogja a hitelállományát”; „a [francia] állam burkolt támogatás[ának] [...] formája lehet egy kölcsön, piaci feltételek mellett, amelyet bankok vagy a [francia] kormány biztosít”). Ezenkívül egy ilyen beavatkozás jövőbeli, feltételes és pontatlan jellegét erősítve a 2002. július 12-i nyilatkozat kifejezetten elutasítja az FT feltételezett tőkeemelését, noha a francia állam 2002 decemberében épp ezt a megoldást választotta („Nem, egyáltalán nem! Én egyszerűen csak annyit mondok, hogy kellő időben meghozzuk a megfelelő intézkedéseket. Ha erre szükség lesz [...]”).
- 239 Ezt az értelmezést megerősíti a 2002. július 12-i nyilatkozat megtételéhez vezető ténybeli háttér is. Ahogy azt – úgy tűnik – a Bizottság maga is elismeri (lásd a fenti 179. pontot), ebben a szakaszban az azon pénzügyi nehézségek pontos terjedelmére, amelyekkel az FT szembesült, a pénzügyi piacok e nyilatkozat által kiváltott jövőbeli reakciójára és az FT tervezett szerkezetátalakítása által kiváltott fejlődésre vonatkozó releváns információk hiányában a francia állam még nem ismerhette és nem határozhatta meg kellő pontossággal az e vállalkozás javára biztosított esetleges támogatási intézkedés jellegét, terjedelmét és feltételeit. Inkább a francia hatóságok 2002. július 12-i aktusainak összességéből következik – ideértve azt a körülményt is, hogy a hitelminősítő intézetekkel közvetlenül felvették a kapcsolatot –, hogy e hatóságok az FT-nek a francia állam általi lehetséges jövőbeli támogatásával a pénzügyi piacok gyors megnyugtatósára törekedtek kizárólag abból a célból, hogy megakadályozzák az FT minősítésének további lerontását, valamint azt, hogy az FT elessen attól a lehetőségtől, hogy a kötvénypiacon új hitelekhez jusson, anélkül hogy ebben az adott időpontban ezen esetleges támogatást tovább konkretizálták volna. Az esetleges támogatási intézkedések korai konkretizálása ugyanis az FT adósságainak refinanszírozásához később megnyíló lehetőségek felesleges korlátozásának kockázatát

okozhatta volna, azáltal hogy az EK 88. cikk (3) bekezdése értelmében szükségessé teszi az intézkedések Bizottságnak való bejelentését. Ráadásul elszigetelt jellege miatt az ilyen megközelítés alkalmas lett volna arra, hogy aláássa a hitelezőknek és a befektetőknek a francia állam intézkedéseinek megbízhatóságába vetett bizalmát. E körülmények között, a megtámadott határozat (212) preambulumbekkezdésében kifejtettekkel ellentétben, a hitelminősítő intézetekkel való kapcsolatfelvétel tényét nem lehetett volna a francia állam által tett állítólagos kötelezettségvállalás végleges jellegét bizonyító elemnek tekinteni, hanem csak első lépésként azon nyomás enyhítésére, amely 2002 júliusában nehezedett az FT helyzetére a pénzügyi piacokon.

- 240 Ellentétben azzal, amit a Bizottság a megtámadott határozat (210) preambulumbekkezdésében előad, pusztán az a tény, hogy a 2002. július 12-i nyilatkozat időpontjában az FT már súlyos refinanszírozási nehézségekkel szembesült, semmit nem változtat sem e nyilatkozat összességében nyílt és homályos jellegén, sem jelentőségén, tekintettel arra a ténybeli háttérre, amelyben azt tették. Így még ha feltételezzük is az említett nehézségek fennállását ebben a szakaszban, nem bír döntő jelentőséggel az a tény, hogy ez a nyilatkozat nem tükrözte megfelelően az FT rövid lejáratú adósságának adott időszakbeli kritikus helyzetét („ha az [FT-nek] nehézségei lennének”; „ha az [FT-nek] finanszírozási gondjai lennének, és jelenleg nem ez a helyzet, a [francia] állam meghozná a szükséges döntéseket, hogy ezeken túljusson”).
- 241 Ezenkívül a 2002. július 12-i nyilatkozat szó szerinti értelmezése során a Bizottság nem állíthatja megalapozottan, hogy „[e]gyetlen körülmény sem mutat arra, hogy a piac bármiféle feltételt észlelt volna” (a megtámadott határozat (210) preambulumbekkezdése), mivel egyes piaci szereplők ezen szubjektív felfogása nem meghatározó egy ilyen nyilatkozat jellemzése szempontjából (lásd a fenti 235. pontot). Egyébként ez a megfontolás nem veszi figyelembe azt a tényt, hogy ebben a szakaszban a Deutsche Bank ezzel szemben nem tudta előre jelezni a francia állam FT javára történő esetleges jövőbeli beavatkozásának jellegét és terjedelmét (lásd a fenti 238. pontot).
- 242 Másodszor a 2002. szeptember 13-i nyilatkozattal kapcsolatban meg kell jegyezni, hogy az szintén jövőbe mutató, feltételes és pontatlan a francia állam által tervezett esetleges hosszú távú intézkedéseket illetően („[a] [francia] állam támogatást nyújt az [FT-nek] [a konszolidációs] terv megvalósításában, és a maga részéről hozzájárul az [FT] saját tőkéjének a jelentős konszolidációjához olyan ütemterv és olyan eljárások szerint, amelyeket a piaci feltételek függvényében állapítanak meg”), mivel az egyetlen biztos pont az FT „saját tőkéjének a jelentős konszolidációjához” való jövőbeli hozzájárulás kinyilvánítása, és az a tény, hogy ezt a hozzájárulást „piaci feltételek” között teljesítik. Továbbá a 2002. július 12-i nyilatkozathoz hasonlóan a 2002. szeptember 13-i nyilatkozat is elmulasztja az FT javára történő francia állami beavatkozás közelebbi jellegének, terjedelmének és feltételeinek meghatározását, és az esetleges átmeneti támogatási intézkedéseket a szükségesség kritériumának rendeli alá („[a]ddig is a [francia] állam, ha szükséges, meghozza azokat az intézkedéseket, amelyekkel elkerülhető, hogy az [FT] finanszírozási problémákkal szembesüljön”).
- 243 Harmadszor a 2002. október 2-i nyilatkozattal kapcsolatban meg kell állapítani, hogy az a 2002. szeptember 13-i nyilatkozat tartalmához képest nem kevésbé homályos, és semmilyen értékelhető pontosítást nem tartalmaz („[a] [francia] állam segíteni fogja a konszolidációs intézkedéseket, és a maga részéről hozzájárul az [FT] saját tőkéjének a felerősítéséhez, a [...] kialakított módozatok szerint. [...] [A] [francia] állam időközben és szükség esetén meghozza azokat az intézkedéseket, amelyek lehetővé teszik, hogy az [FT-t] ne sújtsa semmiféle finanszírozási probléma”). Ezzel a nyilatkozattal ugyanis a francia állam csak az FT saját tőkéjének felerősítése érdekében megvalósuló jövőbeli lehetséges hozzájárulásának homályos megelőlegezésére szorítkozik, amelynek jellege, terjedelme és nyújtásának feltételei még nem ismertek. Ugyanakkor a korábbi nyilatkozatokhoz hasonlóan a francia állam esetleges átmeneti hozzájárulását, amelynek jellemzőit szintén nem ismertették, az FT lehetséges finanszírozási problémái megoldásának szükségességétől tették függővé.

- 244 A fenti megfontolásokból, a Bizottság által állítottakkal ellentétben az következik, hogy a nyilatkozatok nyílt, pontatlan és feltételes jellege miatt – különösen ami az FT javára biztosított esetleges állami beavatkozás jellegét, terjedelmét és feltételeit illeti –, és figyelembe véve a nyilatkozatok megtételét eredményező ténybeli hátteret, a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat nem lehet úgy értelmezni, hogy azok a francia állam konkrét és szilárd kötelezettségvállalását tartalmazzák az FT javára nyújtandó pontos támogatásra vonatkozóan.
- 245 Ennélfogva a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokból semmilyen, a francia államot terhelő jogi kötelezettség és különösen az FT 2002. július 12-ét követő pénzügyi támogatására vonatkozó kötelezettség nem származik.
- 246 Ugyanezen okokból nem lehet úgy tekinteni, hogy valamennyi jogi kötelezettségtől függetlenül ezek a nyilatkozatok valós várakozást hoztak létre a piac szempontjából, valamint hogy ha a francia állam nem tartotta volna be az ígérését, az a vállalatok tulajdonosának vagy irányítójának, fő gazdasági szereplőnek, valamint a pénzügyi piacok fontos hitelezőjének minőségében eljáró állam számára bizonyos gazdasági költséggel járt volna szavahihetőségének elvesztése, valamint az e piacokon meglévő jóhírve miatt (a megtámadott határozat (217) és (221) preambulumbekzdése). Mindenesetre egy egyszerű piaci elvárás önmagában nem hozhat létre semmilyen, a kívánt módon való cselekvésre vonatkozó kötelezettséget (lásd a fenti 235. pontot). A Bizottság nem bizonyította továbbá, hogy a francia államnak egy vállalat támogatására vonatkozó esetleges ígéretének be nem tartása alkalmas arra, hogy veszélybe sodorja szavahihetőségét és jóhírnevét a pénzügyi piacokon. Amint egyébként a fenti 238. pontból, valamint a lent 247. pontból kitűnik, a francia hatóságok 2002 júliusa óta tanúsított magatartása pontosan a Bizottság által említett hátrányos következmények elhárítására irányult, kétségeket hagyva az esetleges jövőbeni beavatkozásának természetét, hatályát és pontos feltételeit illetően. Végül mindenesetre, amint arra Mengozzi főtanácsnok a Bouygues és társai kontra Bizottság és társai egyesített ügyekben ismertetett indítványában (C-399/10 P és C-401/10 P, EBHT, EU:C:2012:392, 64. pont) rámutatott, emlékeztetni kell arra, hogy a Bizottság végül tartózkodott attól, hogy véglegesen állást foglaljon abban a kérdésben, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok alkalmasak voltak-e arra, hogy az állam szavahihetőségének elvesztését okozzák a pénzügyi piacokon, amely ez utóbbi számára a jövőbeni ügyletek költségének növekedésében megnyilvánuló pénzügyi kockázattal járt volna.
- 247 Nem vitatott, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokkal és a pénzügyi piacokon fennálló fizetőképes és megbízható adósi/hitelezői jó hírnevére hivatkozva a francia állam szándékosan befolyásolni akarta e piacok reakcióját, helyre kívánta állítani bizalmukat, és különösen arra törekedett, hogy az FT minősítését fenntartsa abból a célból, hogy előkészítse a vállalkozás későbbi szakaszban történő szilárd és kevésbé költséges refinanszírozását. Mindazonáltal, amint arra az FT az írásbeli észrevételeit tartalmazó 2013. május 31-i beadványában helyesen rámutat, a francia állam ennélfogva semmi más nem tett, mint felhasználta a pénzügyi piacok működésének különös szabályait annak érdekében, hogy rövid távon stabilizálja az FT gazdasági helyzetét, és ezzel éppen az volt a cél, hogy a későbbi beavatkozást megelőzően teljesítse a konkrétabb támogatási intézkedések meghozatalához nélkülözhetetlen vállalkozási és pénzügyi feltételeket. Így eljárva a francia állam éppen hogy a magánbefektető körütekintő és gondos magatartását tanúsította, aki ügyel arra, hogy valamennyi előírt feltétel teljesüljön a támogatásra vagy beruházásra vonatkozó visszavonhatatlan kötelezettségvállalást megelőzően. Ebben az összefüggésben a Bizottság azon alig részletezett állítását, amely szerint egyik magánbefektető sem lett volna olyan helyzetben, hogy úgy befolyásolja a piacot, ahogy azt a francia állam tette a 2002 júliusa óta tett nyilatkozataival, nem lehet elfogadni. Nem lehet ugyanis eleve kizárni, hogy egy adott esetben nemzetközi és jelentős gazdasági súllyal rendelkező magánbefektető ugyanilyen stratégiát követ, és ugyanilyen eredményt ér el a pénzügyi piacokon.
- 248 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a Bizottság jogilag és ténybelileg nyilvánvalóan tévesen vette alapul a 2002 júliusától kezdődő helyzetet a körütekintő magánbefektető kritériumának alkalmazásához.

– Arról a kérdésről, hogy a 2002. december 4-én bejelentett és közölt részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok megvalósulását jelentette-e

- 249 A Bizottság nem igazolhatja azt, hogy nyilvánvalóan tévesen alkalmazta a körültekintő magánbefektető kritériumát, azzal a lényegében a megtámadott határozat (185), (187) és (226) preambulumbekzdésében kifejtett érveléssel, amely szerint a 2002. december 4-én bejelentett és közölt részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat csak a francia állam korábbi nyilatkozatainak, és pontosabban az FT pénzügyi támogatására vonatkozóan 2002. július 12-én hozott elvi döntésének a megvalósulását jelenti.
- 250 Ezzel az érveléssel a Bizottság lényegében úgy véli, hogy megalapozottan értékelte együttesen a 2002. júliusa óta tett nyilatkozatokat, a 2002. december 4-i bejelentést, valamint a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot azon következtetés levonásához, hogy a francia állam magatartása nem felelt meg a körültekintő magánbefektető kritériumának.
- 251 Nem vitatott, hogy a 2002. december 4-én bejelentett és közölt részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat a francia állam 2002 júliusa óta követett logikájába és stratégiájába illeszkedik, amelynek célja és következménye a piacok bizalmának visszaszerzése volt az FT rövid lejáratú adósságának kedvezőbb feltételek mellett történő refinanszírozása érdekében (lásd a fenti 247. pontot).
- 252 Mindazonáltal ebből nem következik, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok már önmagukban magukban foglalták a végül 2002 decemberében konkretizált támogatáshoz hasonló konkrét pénzügyi támogatás megelőzését.
- 253 A fenti 233–244. pontban kifejtett megfontolásokból következik, hogy a 2002. december 4-i bejelentéstől eltérően, amely az FT javára egy 9 milliárd euró összegű hitelkeret megnyitására vonatkozó ajánlatot hozott nyilvánosságra, a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok a francia állam esetleges jövőbeli beavatkozásának jellegét, terjedelmét és feltételeit illetően nyílt, pontatlan és feltételes jellegűek voltak. Nem tekinthető tehát úgy, hogy a francia állam 2002 júliusa óta ilyen konkrét pénzügyi hozzájárulást kívánt volna vállalni. Valójában a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatoktól lényegesen eltérő jellegére tekintettel a francia állam 2002. decemberi döntése, amelyben bejelenti és megteszi a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlatot, jelentős törést jelentett az FT refinanszírozásához vezető események sorában.
- 254 A Bizottságnak ez az érvelése annál is kevésbé hihető, mivel a francia államnak először várnia kellett, és meg kellett vizsgálnia, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok és remélt hatásaik – vagyis a pénzügyi piacok bizalmának visszaállítása és az FT minősítésének fenntartása –, valamint az FT szerkezetének átalakítása és egyensúlyának helyreállítása érdekében hozott intézkedések következtében az ilyen állami beavatkozáshoz szükséges gazdasági feltételek hatékonyan teljesültek-e. E nyilatkozatok idején ugyanis, ahogy az a fenti 239. pontban megállapításra került, megfelelő, különösen a piacok reakciójára és a megtett intézkedések sikerére vonatkozó releváns információk hiányában a francia állam még nem ismerhette és nem határozhatta meg kellőképpen az FT javára nyújtandó esetleges támogatási intézkedés jellegét, terjedelmét és feltételeit, beleértve az esetleges tőkeemelést is, amelyet a gazdasági miniszter 2002 júliusában még nyíltan elutasított. A francia állam nyilvánvalóan csak 2002 decemberében vélte úgy, hogy teljesültek az ilyen pénzügyi hozzájárulás gazdasági feltételei, ami megerősíti, hogy az események sorában ebben a szakaszban lényeges törés következett be.

– Arról a kérdésről, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, valamint a 2002. december 4-i bejelentés a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlattal összekapcsolva együttesen „egyetlen beavatkozásnak” minősültek-e

- 255 Írásbeli észrevételeit tartalmazó, 2013. július 17-i beadványában a Bizottság azt állítja, hogy a fellebbezés tárgyában hozott ítéletben a Bíróság nem döntött arról a kérdésről, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, valamint a 2002. december 4-i bejelentést a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlattal összekapcsolva együttesen az említett ítélet 103–105. pontja értelmében vett „egyetlen beavatkozásnak” lehetett-e tekinteni. Kijelenti, hogy a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 103. és 104. pontjában említett kritériumok mindazonáltal tökéletesen átültethetők a jelen ügyre, mivel ezeket az egymást követő különböző beavatkozásokat elválaszthatatlanul összekapcsolódónak kell tekinteni.
- 256 A fellebbezés tárgyában hozott ítélet 127–131. pontjában a Bíróság az ugyanezen ítélet 103. és 104. pontjában megállapított kritériumokat alkalmazva úgy ítélte meg, hogy a Bizottság megalapozottan tekintette úgy, hogy a 2002. december 4-i bejelentés és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat együttesen egyetlen állami beavatkozást alkotnak, mivel e két beavatkozás olyan szoros kapcsolatban áll egymással, hogy lehetetlen azokat elválasztani. Ebből az is következik, hogy a Bizottság a megtámadott határozatban ezt az egyetlen beavatkozást azonosította a szóban forgó jogellenes támogatási intézkedésként.
- 257 Meg kell állapítani, amint azt a Francia Köztársaság és az FT a 2014. szeptember 24-i tárgyaláson hangsúlyozta, hogy a megtámadott határozat nem azon az előfeltevésen alapul, amely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok szintén az említett egységes beavatkozás körébe tartoznak, mint a szóban forgó támogatási intézkedés alkotóelemei.
- 258 Nem vitatott, hogy a megtámadott határozatban a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat az állami támogatásnak minősített egyetlen állami beavatkozással, a jelen ügyben a 2002. december 4-i bejelentéssel összekapcsolt részvényesi előlegre vonatkozó ajánlattal együtt vizsgálták, de csak az említett beavatkozás „összefüggéseit” alkotó tényezőkként. Ezt a Bíróság is megerősíti a fellebbezés tárgyában hozott ítéletben, amikor kijelenti, hogy „a [megtámadott] határozat (185) preambulumbekzdéséből kitűnik, hogy e határozat tárgyát az a részvényesi előleg képezi, amelyet bejelentettek a Bizottságnak, valamint hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat a Bizottság csak annyiban vette figyelembe, amennyiben e nyilatkozatok az említett előleg mérlegelése szempontjából objektíve relevánsak” (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 73. pont), hogy „[í]gy a Bizottság az említett nyilatkozatokat csak annyiban vizsgálta, amennyiben azok ez utóbbi intézkedés hátterét képezik”, valamint hogy „a [megtámadott] határozat 1. cikkéből kitűnik, hogy e határozat arra szorítkozik, hogy a részvényesi előleget minősítse a közös piaccal összeegyeztethetetlen állami támogatásnak, a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat pedig kizárólag a megállapított támogatás háttereként említi” (fellebbezés tárgyában hozott ítélet, 75. pont).
- 259 A Bizottság által a megtámadott határozatban előadott, végeredményben helytelen (lásd a fenti 249–254. pontot) érvelés, amely szerint a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat az FT támogatására irányuló, 2002. július 12-én hozott elvi döntés megvalósulásának minősül, nem megy olyan messzire, mint az, amely szerint a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok a 2002. december 4-i bejelentéshez és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlathoz hasonlóan az állami támogatásnak minősített egyetlen beavatkozás alkotóelemei lennének.
- 260 Egyébként az írásbeli észrevételeit tartalmazó, 2013. július 17-i beadványában, valamint a Törvényszék által a jelen eljárásban neki feltett írásbeli kérdésekre adott válaszaiban a Bizottság, bár azt állítja, hogy a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 103. és 104. pontjában meghatározott kritériumok teljesülnek a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok vonatkozásában is, abból nem következtet arra, hogy ez utóbbiakat a megtámadott határozatban állami támogatásnak minősített intézkedés alkotóelemeinek kell tekinteni. A Bizottság abból a tényből, hogy ezek a nyilatkozatok és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat véleménye szerint elválaszthatatlanul összekapcsolódnak, arra következtet, hogy megalapozottan vélte

úgy, hogy e beavatkozások közül az összes ugyanannak az FT francia állam általi támogatására irányuló folyamatnak a része, megalapozottan fogadott el a jelen ügyben „átfogó megközelítést” (lásd a fenti 176. pontot), valamint megalapozottan elemezte együttesen e különböző beavatkozásokat az EK 87. cikk (1) bekezdésére tekintettel. Emellett a Bizottság külön kiemeli, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat csak a megállapított támogatás összefüggéseit alkotó tényezőkként vette figyelembe. Hasonlóképpen a 2004. szeptember 24-i tárgyaláson a Bizottság előadta, hogy a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 102–104. pontjában a Bíróság érvényessé nyilvánította a folyamat átfogó megközelítését, amelyet a Bizottság a kezdetektől erősen javasolt. Arra is utalt, hogy nem tudta kifejtetni, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatokat és a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlattal összekapcsolt 2002. december 4-i bejelentést úgy kell-e tekinteni, hogy a fellebbezés tárgyában hozott ítélet értelmében együttesen „egyetlen beavatkozásnak” minősülnek, valamint hogy egy ilyen megállapítás azt jelenti-e, hogy mindezen egymást követő beavatkozás egy és ugyanaz az állami támogatás, a Törvényszékre hagyva a gondot, hogy e kérdésekben döntsön.

- 261 Másként kifejezve, a Bizottság ezekkel, a fellebbezés tárgyában hozott ítélet 103. és 104. pontjára alapított állításaival nem ad elő más érveket, mint amelyeket a Törvényszék és a Bíróság előtti korábbi eljárásokban is előadott, és amelyek mint tévesek vagy nyilvánvaló mérlegelési hibában szenvedők a fenti 202–254. pontban már elutasításra kerültek.
- 262 A fenti megfontolások összességéből az következik, hogy a Francia Köztársaság és az FT által előterjesztett második és harmadik jogalapot el kell fogadni, amennyiben azok a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazása során elkövetett téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra, valamint ennél fogva az EK 87. cikk (1) bekezdésének értelmében vett állami támogatás fogalmának téves értelmezésére vonatkoznak. Következésképpen a megtámadott határozat 1. cikkét meg kell semmisíteni.
- 263 E körülmények között a Francia Köztársaságnak az indokolás hiányára alapított negyedik jogalapját már nem szükséges megvizsgálni.

3. A megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről

- 264 Emlékeztetni kell arra, hogy a Francia Köztársaság és az FT a megtámadott határozat teljes egészében történő, vagyis a 2. cikkre is kiterjedő megsemmisítését kívánják elérni, még ha nem is adnak elő semmilyen különös érvet keresetük ezen utóbbi vonatkozásának alátámasztása érdekében.
- 265 A fellebbezés tárgyában hozott ítélet 141. és 142. pontjában e 2. cikkel összefüggésben a Bíróság mindazonáltal csak a Bouygues társaságok által benyújtott megsemmisítés iránti kérelemre hivatkozik, és ennél fogva csak e kérelem Törvényszék elé történő visszautalását vizsgálja.
- 266 Tekintettel a Francia Köztársaság és az FT keresetei tárgyának a fenti 264. pontban hivatkozott hatályára, valamint a fellebbezés tárgyában hozott ítélet rendelkező részének 2. pontjára, amely a „kérelmek” szót többes számban használja, a Törvényszék úgy véli, hogy továbbra is döntenie kell a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítésére irányuló, e felek által előterjesztett kérelmekről.
- 267 Ezzel kapcsolatban meg kell állapítani, hogy a megtámadott határozat 1. cikkének a Francia Köztársaság és az FT által előterjesztett második és harmadik jogalap alapján való megsemmisítésére tekintettel az említett határozat 2. cikkének megsemmisítésére irányuló kérelmeik, amely cikk megállapítja, hogy az 1. cikk szerinti támogatást nem szükséges visszatéríteni, okafogyottá váltak.

- 268 A megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítése ugyanis *erga omnes* hatállyal bír, amely alkalmas arra, hogy abszolút anyagi jogerőt biztosítson számára (2006. június 1-jei P & O European Ferries [Vizcaya] és Diputación Foral de Vizcaya kontra Bizottság ítélet, C-442/03 P és C-471/03 P, EBHT, EU:C:2006:356, 43. pont; 2009. március 4-i Tirrenia di Navigazione és társai kontra Bizottság ítélet, T-265/04, T-292/04 és T-504/04, EU:T:2009:48, 159. pont).
- 269 Ez a megsemmisítés azzal a következménnyel jár, hogy *ex tunc* hatállyal megszűnik a megtámadott határozat 1. cikkében szereplő, a közös piaccal összeegyeztethetetlen támogatás fennállására vonatkozó megállapítás. Ebből következik, hogy az említett határozat 2. cikkében szereplő, e támogatás vissza nem téríttetésére vonatkozó kijelentés szintén *ex tunc* hatállyal okafogyottá válik.
- 270 E körülmények között a Francia Köztársaságnak és az FT-nek a megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmeiről már nem szükséges dönten.

A költségekről

- 271 A fellebbezés tárgyában hozott ítéletében a Bíróság a költségekről nem határozott. Ezért a Törvényszék eljárási szabályzata 219. cikkének megfelelően a Törvényszéknek kell a jelen ítéletben határoznia az egyes eljárásokkal kapcsolatos valamennyi költségről.
- 272 Az eljárási szabályzat 134. cikkének (3) bekezdése alapján részleges pernyertesség esetén mindegyik fél maga viseli saját költségeit. Azonban, ha az ügy körülményei alapján indokoltnak látszik, a Törvényszék határozhat úgy, hogy a fél saját költségein felül viseli a másik fél költségeinek egy részét is.
- 273 A jelen ügyben rá kell mutatni, hogy a Francia Köztársaság és az FT által hivatkozott második és harmadik jogalap alapján helyt adtak e felek azon kérelmeinek, amelyek a megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére irányultak. Ezzel szemben első jogalapjukat elutasították. Megállapítást nyert egyébként, hogy a megtámadott határozat 2. cikkével szembeni megsemmisítés iránti kérelmeikről már nem szükséges határozni. Az ügy körülményeinek helyes mérlegelése megkívánja, hogy a Bizottság viselje saját költségeit, valamint a Francia Köztársaság és az FT részéről felmerült költségek nyolctizedét. A Francia Köztársaság és az FT viseli saját költségeinek kéttizedét.
- 274 Az eljárási szabályzat 138. cikkének (1) bekezdése szerint a jogvitába beavatkozó Németországi Szövetségi Köztársaság maga viseli saját költségeit.

A fenti indokok alapján

A TÖRVÉNYSZÉK (kibővített hatodik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A Törvényszék a Franciaország részéről a France Télécom részére biztosított állami támogatásról szóló, 2004. augusztus 2-i 2006/621/EK bizottsági határozat 1. cikkét megsemmisíti.**
- 2) **A 2006/621 határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelmekről már nem szükséges határozni.**
- 3) **Az Európai Bizottság viseli saját költségeit, valamint a Francia Köztársaság és az Orange, korábban France Télécom részéről felmerült költségek nyolctizedét.**
- 4) **A Francia Köztársaság és az Orange, korábban France Télécom viseli saját költségeinek kéttizedét.**
- 5) **A Németországi Szövetségi Köztársaság maga viseli saját költségeit.**

Frimodt Nielsen

Dehousse

Wiszniewska-Białecka

Collins

Ulloa Rubio

Kihirdetve Luxembourgban, a 2015. július 2-i nyilvános ülésen.

Aláírások

Tartalomjegyzék

A jogvita előzményei	2
1. Az ügy általános összefüggései	2
2. A közigazgatási eljárás	5
3. A megtámadott határozat	6
A Törvényszék és a Bíróság előtti korábbi eljárások	12
1. A Törvényszék előtti korábbi eljárás	12
2. A Bíróság előtti korábbi eljárás	16
A megismételt eljárás és a felek kérelmei	19
A jogkérdésről	20
1. A T-444/04 RENV. sz. ügyben benyújtott kereset elfogadhatóságáról	20
2. A megtámadott határozat 1. cikkének megsemmisítésére irányuló kérelemről	21
Előzetes észrevételek	21
A lényeges eljárási szabályok és a védelemhez való jog megsértésére alapított, első jogalapról	22
A lényeges eljárási szabályok megsértéséről	22
– A felek érvei	22
– A Törvényszék álláspontja	23
A védelemhez való jog megsértéséről	25
– A felek érvei	25
– A Törvényszék álláspontja	26
A körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazásával kapcsolatban elkövetett téves jogalkalmazásra és nyilvánvaló mérlegelési hibákra alapított, második és harmadik jogalapról	28
A felek érvei	28
A Törvényszék álláspontja	32
– A releváns ítélkezési gyakorlat felidézése	32
– A Bizottság megtámadott határozatban kifejtett érvelésének felidézése	34
– Arról az intézkedésről, amelyre a Bizottságnak a körültekintő magánbefektető kritériumát alkalmaznia kellett	35

– Arról az időpontról, amelyet a Bizottságnak a körültekintő magánbefektető kritériumának alkalmazásához alapul kellett vennie	37
– Arról a kérdésről, hogy a 2002. december 4-én bejelentett és közölt részvényesi előlegre vonatkozó ajánlat a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok megvalósulását jelentette-e	43
– Arról a kérdésről, hogy a 2002 júliusa óta tett nyilatkozatok, valamint a 2002. december 4-i bejelentés a részvényesi előlegre vonatkozó ajánlattal összekapcsolva együttesen „egyetlen beavatkozásnak” minősültek-e	44
3. A megtámadott határozat 2. cikkének megsemmisítése iránti kérelemről	45
A költségekről	46